

19

धर्मकीर्ति

बैशाख पूर्णिमाको उपलक्षमा प्रकाशित

बुद्ध वर्ष २५१८

मे.सं. १०६४

बिक्रम संवत् २०३१

इस्वी सं १९७४

सम्पादक

भिक्षु अश्वघोष

प्रकाशक

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययनगोष्ठी

धर्मकीर्ति विहार

श्रीषः नःघटोल

काठमाडौं

मूल्य १।-

सिद्धार्थया जन्म, बुद्धत्वप्राप्ति व महापरिनिर्वाण

जूगु दि

२६१८ स्वाँया-पुन्हीया

समस्त नेपालीप्रती

भितुना

लुमंका दिसँ !!

मोटयया सामानया लागि

जोगविरसिं कमलविरसिं

२८ जुद्ध सडक

काठमाडौं

फोन : ११४५३, १३८४२, १४६५४

विषय-सूची

क्र. सं.	नेपाली भाषा विषय	नेपाल भाषा नाम	अंग्रेजी भाषा	पेज
१.	धःगु खं			
२.	बुद्ध वचन			
३.	सैत्री	कमला शाक्य		३
४.	सिद्धार्थ गौतम	सोचन तारा तुलाधर		५
५.	स्वास्थ्य सेवा र बौद्ध धर्म	डॉ. धीरमान शाक्य		६
६.	मार्ग	अमीर कुमारी शाक्य		८
७.	मार्ग प्रदर्शक बुद्ध			"
८.	स्वकू टूक्का			"
९.	बुद्ध धर्म कस्तो हो ?	श्री रोहित श्रेष्ठ		९
१०.	स्मृति	मीमा स्थापित		१२
११.	सुख योसा नं दुःख जक जुया खन	बर्नायाण्य मागुषवती		१४
१२.	जि योगु पसः	तिमिला रंजितकार		१७
१३.	सुजाताया छोः मर्ति	प्रेमहेरा ताम्राकार		१९
१४.	मनुष्य जीवन	श्री ज्ञानमान तुलाधर		२१
१५.	धर्म कीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी	मिसा कंसकार		२२
१५.	आरोग्य	सञ्जुव्रेडी तंभुकार		२४
१६.	बुद्ध व मार	सुमित्रा ताम्राकार		२५
१७.	सम्माविट्ठि (सम्यक दृष्टि)	धम्मवती, शासनध्वज धर्माचार्य		२७
१८.	जिगु तुगलय् बुद्ध	केशरमान ताम्राकार		३१
१९.	सुखमय दाम्पत्य जीवन	बुद्ध कालीन महिलाबाट		३३
२०.	बुद्ध छोः ला कि मनु ?	बरदेश साय्मि		३५
२१.	उत्तम धन	भिक्षु अश्वघोष		३७
२२.	धर्म कीर्ति अध्ययन गोष्ठीको २०३० साल भरिफो गतिविधिको समाचार दर्शन			४९
1.	Fasting	By Ven. K. Dhammanda Ceylon		1
	Man is Responsible for everything			2
3.	The Place of Women in Buddhism.	By Ruth Walshe		3
4.	Buddhist Story The Parable of the Mustard Seed			7
5.	Budha, The Social Reformer	Venerable W. Gnanabhi- vansa Thera Ceylon		9
6.	Buddhist Activities at Dharma Kirti Vihar			11

थ:गु खँ

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी जन्मजुमा निर्दफुना स्वदें क्यन । भति भति न्यासि वने स:थें खँह्नाय् नं फयाबल । तर अफ नं तुति बाँलाक च्ची मफुनि । थ्व अध्ययन गोष्ठी जन्म जुसेनिसें जुया च्वंगु ज्या आतक ला सन्तोषप्रद जू ध्यामा: । गुगु उद्देश्य ज्वना जन्म जूगु ख: व सिबे नं अपो ज्या जुया च्वंगु गोष्ठीया परिवारया लागी गौरवया खँ ख: । अथे जूगुया कारण धर्म कीर्ति विहारया उद्योग ख: । धर्म कीर्ति विहारया आह्वाने अनया उपासक उपासिका पिनिगु सहयोग मंत्रुगु जूसा अध्ययन गोष्ठी थुलि रचनात्मक ढंगं न्ह्यज्याय् मफंगु खँ ।

धर्म कीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी धर्मया जक प्रचार याना च्वंगु मखु: देशया सेवा नं याना च्वंगु दु । धर्म कीर्ति विहारया उपासिकापिसं घरेलु पसि ज्वलाक सिने मा:गु व अध्ययन गोष्ठीया सदस्यातसें नं घरेलु बस: पुना बये मागु न्ह्याइपुगु खँ ख: । थुकीं याना धनी गरीबया भेदभाव मन्त । देशया घरेलु उद्योग यात तिब: बीगु ज्या जुल ।

स्वास्थ्य सेवा— यथाशक्ति निशुल्क औषधी वितरणया ज्या नं समाज सेवा ख: । स्वास्थ्य सेवाया ज्याय् डा० थीरमान शाक्यया सहयोग अपूर्ब जू । गाँ-गामे स्वास्थ्य सेवाया लागी मोटरया सहयोग ब्यूपि दातापिनिगु नां नं लोमके फमखु । गाँ-गामे अध्ययन गोष्ठीया बौद्ध शिक्षा कार्यक्रम ज्वीबले इलेबिले निशुल्क लहरी बियादीह्म थी राम डंगौलया प्रति धर्म कीर्ति अध्ययन गोष्ठी कृतज्ञ जू । पेट्रोलया अभाव व शनिबार व्यक्तिकत मोटर चले याये मज्यूगु कारणं याना मोटे स्वास्थ्य सेवा अनिश्रित जुया च्वंगु दु:खया खँ ख: ।

अध्ययन गोष्ठीया आह्वाने सफू पिकया निशुल्क वितरण यायेत मागु खर्चया ल्कीं श्रद्धा तयादीपि नं धन्यवादया पात्र जू ।

२५१८ गुगु बुद्धजयन्तीया उपलक्षे थ्व वार्षिक पत्रिका स्वकोगु कथं पिकाय् खना विशेष हर्ष दु । विज्ञापन बिया दीपिन्त नं धन्यवाद दु ।

थ्व वेशाख अंक धर्म कीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया शुक्रबार बले ज्वीगु अध्ययन व च्वया न्यकीगु रचनाया संग्रह जक ख: ।

२५१८ बुद्ध जयन्तीया उपलक्षे सकसितं हार्दिक शुभकामना दु ।

बुद्ध-वचन शोक कसको लागि ?

१. यस्तो कुनै उपाय छैन कि जसबाट मृत्यु नहोस् । जसले जन्म लियो त्यो अवश्य मर्छ नै । प्राणीहरूको स्वभाव नै मृत्यु हो ।
२. पाकिसकेको फललाई जसरी डालाबाट तल खस्नुको लागि डर भइ रहेको हुन्छ, त्यसै गरी जन्मेको मानिसहरूलाई मृत्युको डर लागिरहन्छ ।
३. कुह्यालेले बनाएको माटाका भाँडाहरूको जसरी फुटे पछि पर्यवसान (समाप्ति) हुन्छ त्यसै गरी प्राणीहरूका जीवनको मृत्युमा पर्यवसान हुन्छ ।
४. गरीब होस या धनी, मूर्ख होस् या पण्डित, सबै मृत्यु (काल) कै अधीनमा छन् । यी सबै प्राणी मृत्यु परायण (मरणशील) हुन् ।
५. मृत्यु र जरा (बुढोपन) बाट सारा संसार प्रसित (घेरिएको) छ । यो त लोकको स्वभाव नै हो । यस्तो सम्झिएर आत्मज्ञ पण्डित (ज्ञानी) शोक गर्दैन ।

६. जसको आउने र जाने बाटोको तिमिलोई थाहा नै छैन, जसको बुझ्ने अन्त तिमि देख्न सक्दैनौ, त्यसको लागि तिमि अकारण शोक गर्दछौ ।

७. जति नै रोऊ, जति नै शोक गर, यसबाट चित्तलाई शान्ति ता पाउने नै छैनौ । उल्टो दुःख नै बढ्दछ अनि शरीरलाई पनि शोकको पूरा नराश्रो प्रभाव पर्दछ ।

८. आफुले आफैलाई कष्ट दिने मानिस दुब्लो औ निस्तेज भएर जान्छ । शोक गरेर ती मृत (मरेको) प्राणीहरूलाई केही नाफा ता हुने होइन । अतएव शोक गर्नु व्यर्थ छ ।

९. त्यसकारण जसले आफुलाई सुखी राख्न चाहन्छ, जसले आफ्नो अन्तःकरणबाट यो शोक रूपी शल्य (बाण) लाई तानेर निकालि दिनु पर्छ ।

१०. यो चीज मेरो हो अथवा अर्काको, जसलाई यस्तो लाग्दैन र जसलाई ममत्वको वैदना (पीडा) रहँदैन, त्यो कहिले पनि यसो भनेर शोक गर्दैन कि यो मेरो चीज नष्ट भयो

(सुत्तनिपात)

११. प्रिय वस्तुबाट नै शोक उत्पन्न हुन्छ, औ प्रिय द्वारा नै भय (डर) प्रिय वस्तुको बन्धन बाट जो मुक्त छ, उसलाई शोक हुँदैन; फेरि भय कहाँ बाट हुन्छ ?

(धम्मपद)

कोही प्रियजन (प्यारो मानिस) मृत्यु भएको (मरेको) विषय लिएर मूढ मानिसहरू यो विचार गर्दछन् कि "मेरो प्रिय जनले मात्र बुढा पना, रोग व्याधि र मृत्युको शिकार हुनु पर्‍यो," तर यो ता सारा संसारकै धर्म हो, प्राणी मात्र बुढो पना र मृत्युको डोरीले बाँधिएको हुन्छ ।

मूढ मानिस विवेकान्ध (मूर्ख) भएर शोक समुद्रमा डुव्द छन् र कि कतैकतै विमूढ हुन्छन् । न उनलाई अन्न रुचि छ, न पानी । उनको शरीरको कान्ति क्षीण भएर जान्छ । काम काज सबै बन्द हुन्छ । उनको यो हालत देखेर उनका शत्रु खुशी मान्छन् र भन्दछन्- "जाती नै भयो, त्यसको प्रियजन ता मन्यो नै, तर यो पनि उसको विधोगमा सुर्ता गरेर मनैछ ।"

(अंगुत्तर निकाय)

२५१८ गू बुद्ध जयन्ति या कार्यक्रम

बुद्ध जयन्ति व धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया जन्म दि या उपलक्ष्ये २१ बंशाख शनिवार खुनु धर्मकीर्ति विहारे अन्तर्राष्ट्रीय बौद्ध चित्र प्रदर्शनी उजीगु दु ।

अध्ययन गोष्ठीया सबस्य तसें दयेका तगु भों स्वां या न यौनि थेन्तुं प्रदर्शनी ज्वीगु दु ।

बंशाख पुह्ली खुनु यौनि थेन्तुं अस्पताल पतिकं बिरामी तेत फलफुल व बिस्कुट इना बिइगु योजना दु ।

बंशाख पुह्ली खुनु आनन्द कुटी विहारे लः त्वंकेगु योजना दु ।

मंत्री

कमला शाक्य

मंत्री संस्कृत शब्द खः । मंत्री यात पालि भाषं मेत्ता धाइ । प्यीगु समथ भावना मध्ये मंत्री भावना नं छगू खः । मंत्री भावना धयागु फुकसिया जीवन शान्तिमय यायेत मदयक मगाः । यदि कीगु जीवन आनन्दमय भाय् माल धाःसा मंत्री भावना अभ्यास याना यकेमाः । थीया संसार यात अथवा विश्व-शान्ति स्थापना यायेत बुद्धया मंत्री सन्देश मदयक मगाय् धुंकल । ह्यिग तकं बन्दुक ज्वना व बम्ब ज्वना ल्वाना च्वंपि थौं ह्लाः मिले याना ल्वाय्मखु धाःगु छु मंत्री भावना वया मखा । मंत्री, करुणा, मुदिता व उपेक्षा प्यंगु धर्म मदयकं एकता धयागु दइ मखु । एकता मदु थाय् उन्नति व शान्ति दइ मखु । थुकिया लागी उदाहरण माल धाःसा यदि की तंगुलु नाप मखुसां सुं मनू नाप खँ ल्हाय् बले तमो पहलं खँ ल्हात धाःसा ल्वापुया पुसा पी थँ ज्वी अथवा छोः मी ध्यो लुइथें चर्को ज्वनो । तर तंमोया च्वंहा नाप मंत्री चित्तं नाइक खँ ल्हाय् वले बया ल्वहँथें छाःगु नुगः धात्थें नाइया वर्नः । खजा कीपि वना च्वनागु लैप्वी यक्कों हे कँ वनि । कीसं म्हुतुं मंत्री धाःसां ध्यवहारे अथे याय् थाकुया च्वन ।

स्नेह व प्रेम नं मंत्रीया कोले दुध्यावं तर प्रेम निथी दु-तृष्णा प्रेम व मंत्री प्रेम । तृष्णा प्रेम स्वार्थ पूतिया निरति ज्वी । मंत्री प्रेम अलोभ बा यचुगु शुद्धगु प्रेम ज्वी । मंत्री प्रेम प्यपुना च्वनी मखु । उपकार जक

याना बी । पासा ज्वीगु वा त्वाय् चिनेगु यात मंत्री प्रेम धाइ । तर बौद्ध दृष्टिकोणं भच्चा उच्चकोटि यागु अर्थे मंत्री शब्द छयला तःगु खने दु । अथे पासा व त्वाय् चिनां जक मगाः । लिपा थ्यकं पासा जुया च्वने फइगु चित्त जुया च्वने फयके माः । अथे धयागु ज्या याय् बले मंत्री पूर्वकं यायेमाः । मंत्री पूर्वकं खँ ह्लाये माः । मंत्री पूर्वकं मनं कल्पना यायेमाः । थथे अभ्यास यायेगु यात हे मंत्री भावना धाइ । कीसं न्हागु ज्याखँय् नं मंत्री भाव तय् फत धाःसा ज्या सफल ज्वनी ।

मंत्रीया लक्षण - बौद्ध धर्मया मंत्री साप तःधं । उकी समानताया भाव दुध्याः । भेदभाव मदु । थ्व मंत्री बः लाकेत उपेक्षा भावना नं अभ्यास याये माः । उपेक्षा बः मलात धाःसा मंत्री बःलाई मखु अले गनं मंत्री भावना !

मंत्री भावना याइपिसं न्हाबलें कारण थ्वीकेगु कुतः याये माः । ल्वापु कलह पिहाँ वोसा छाय् गथे जुया वथे जुल धका बिचाः याना स्वये माः । कारण यात पत्ता लगे याना लिकया छोये माः । करपिनि गुण जक लुमंका च्वंसा मंत्री बः लाइ । दोष माला जुल धाःसा मंत्री स्यना वनी ।

मंत्री भावना याइपिसं थ्वीके माःगु खँ छता निता दु । मंत्री भावना याये बले न्हापां साप योपि व मयोपि लुमंके मज्यू । मिसां मिजं यात, मिजं नं मिसा यात

लुमंके मज्जू । हानं छकलं मयोपि लुमंका नं मैत्री भावना
 याये मज्जू । भगवान बुद्ध धया बिज्याः थें ला न्हापां
 थःनि बैरभाव मदुहा ज्वी माः, बदला काइहा मज्जीमाः ।
 दुःख मदुहा निरोगीहा ज्वी माः । निर्विघ्न पूर्वकं चवने
 दयेमा । अनं लिपा तिनि थःथेन्तुं मेपि नं बैरभाव मतइपि
 ज्वी मा । बदला काइपि मज्जीमा । रोग मदुपि ज्वीमा ।
 सुखपूर्वकं जीविका चले ज्वीमाः । फीगु पुचले उखान
 छगू दु- थः भिसा जगत भि, जगत भिकेत थः भिकेमाः
 धया तःगु धात्थें खथें चवनावो । थन थः धाःगु मेपि
 मखु । सकलें थः थः भिना वल धाःसा मेपि धयागु
 सवाल मदु । जिपि व इपि धयापि निखलः नं भिने
 मा धाःगु या अर्थें थः भिसा जगत भिनी धाःगु थें
 ताः । जगते यक्वं असत्पुरुष व स्वार्थीत दु । अमिगु
 मनोप्रवृत्ति (मनया! स्वभाव) परिवर्तन मज्जू । अज्यापिनि
 पुचले छहा भिहा च्वंच्वंसा वं मैत्री भावना याय् थाकुइ ।

याकचा जंगले चवना नं मैत्री भावना याय् थाक्वी ।
 याकचा मैत्री भावना याना फाइदा नं छु? थाय् व
 वातावरण स्वया मैत्री भावना याय् सयके माः । म्हुतु
 छप्दालं जक जि शत्रु मदुहा ज्वीमा धका हाला चवनां छुं
 ज्वी मखु ।

थौकन्हें आपालं यानः करपिनिगु दोष जक माला
 नुगः क्वाटा क्वाटां मुइका ज्वीपिनि पुचले शत्रु मदय्मा
 धका मैत्री भावना याना जुयां मनूत गथे भिना वइ ।
 थम्हं नं मेपिसं नं अमैत्री व्यवहार याये मज्जू ।
 सकसिनं शत्रु मदइगु ज्यायाःसा जक शत्रु मदइ ।
 करपिनिगु निन्दा चर्चा मयासें थः पिनिगु दोष थःम्हं
 खंके माः । अले तिनि मैत्री बः लाना वइ, मैत्री भावना
 याय् फैं । म्हुतुं जक मैत्री मैत्री धका हाला चवनेगु
 मखु । मैत्री पूर्वकं ज्या याना क्यने माः ।

२६१८ राँ बुद्ध-जयन्तीको

सुखद उपलक्षमा

समस्त नेपाली प्रति

मंगल कामना

कर्नर लज

ह्युमत टोल, फोन नं. १३४८४

सिद्धार्थ गौतम

लोचन तारा तुलाधर

२५१८ दै ह्यापा हिमालयया क्वसं कपिलवस्तु
धयागु देश छगू दु । व देशे शुद्धोदन जुजुं राज्य याना च्वन ।
शुद्धोदन जुजुया विहा याना नीदें लिपा काय छह्य बुल ।
वया नां सिद्धार्थ खः ।

काय बुइ बले सकस्यां लयताः वइगु स्वाभाविक
हे खः । फन शुद्धोदन महाराजया नीदें लिपा बुह्य काय
जूबले हर्षया छु ठिकाना? तर सिद्धार्थ बूबले गुलि लयता
वो उलि हे शुद्धोदन जुजुया मन क्वतुं । छाय धाःसा ज्योति-
षतसें भविष्य वाणीयाः बले सिद्धार्थ कुमार राज्य चले
याइह्य मजुसे त्यागीह्य ज्वी धया बिल । एसां शुद्धोदन
महाराजया कुतः खः न्ह्यागु यानानं सिद्धार्थयात राज्य चले
याके बीगु ।

सिद्धार्थ ल्यायह्य जुल । ब्याहा याना बीगु खें पिहां
बल । सिद्धार्थ कुमारं ब्याहा यायेगु स्वीकृती बिल । अले
क्व छुन। च्वंगु शुद्धोदन जुजुया मन कुछि थाहां बल । ज्योतिष
तसें धाःसामं जि काय सिद्धार्थ राज दरवार तोता वनी
मखुत धयार्थे शुद्धोदन जुजुया मन दुक्क च्वन ।

किं खुदं दुबले सिद्धार्थ कुमार यात यशोधरा देवि
लिसें ब्याहा याना बिल । २९ दै दुबले काय छह्य नं बत ।
वयात राहुल कुमार धका नां तया बिल ।

छन्हु सिद्धार्थ कुमारया मने बल-थ्व बांलागु शरीर
बुरा ज्वी तिन, वा हाया वनी तिन, धुसि लुइ तिन । ल्वे
ज्वी तिन । सीनं मानि । थुंखे दरबारी जीवने नं परस्पर
ईर्ष्या, अहंमान, असमानताया फलक खन । न्ह्यागु जीवने नं
दुःख जक खन । उकिं व दुःख मदैगु लेंपु मालेत थःकाय
राहुल व कला यशोधरा देवि तोता दरवारं पिहां वन ।

जंगले ततःधीप तपस्वी, ऋषिपिं नापलाना सयके सीके
यात । तर दुःख मदैगु लेंपु गनं मखन । खुदें तक प्वाः जायक
मनसे तपस्या यात । अयमं ज्ञान लाभ याय मफु । आपालं
अन्ध विश्वासी व स्वार्थिपिं जक खन तपस्या याये-
गुनं धर्म मखु धयागु श्वीका काल । याकचा स्वतंत्रचिन्तनं
बिचाः याना च्वन । बुद्धि यात सुंक मतल । तःक मछि ज्ञान
लाभ याय फेगु खेला खेला धैथें हतोत्साह व निराश नं जुल ।

शरीर यात जक दुःख वियां मजिल धका भति भति
नयगु थाले यात । अले कोण्डन्य गुमसें अवश्य बुद्ध जुइ धका
भविष्यवाणी यात वं हे नं सिद्धार्थ तपस्यां कुतुं वन बुद्ध ज्वी
मखुत धका तोता वन ।

सिद्धार्थ थःगु लेंपु लिना वन । सुजाताया क्षीर भोजन
याय धुंका वंशाख पुत्ती छुनु दुःख, दुःखया कारण, दुःख
मदइगु, दुःख मवयेकेगु आर्य अष्टांगिक मार्ग ल्वीका बुद्ध
जुल ।

स्वास्थ्य सेवा र बौद्ध धर्म

डा० थीरमान शाक्य

मानिसको चरित्रहरू मध्यका उत्तम गुणहरू करुणा भावले प्रस्फुरित गराइ दिन्छ । करुणा भावले मानिसलाई प्राणि मात्रको दुःख पिडा माथी दया गर्न सिकाउँछ । स्वार्थको निमित्त मानिसलाई दुःख दिने, संहार गर्ने गराउने राक्षसी गुण पनि मानिसमानै हुन्छ । गौतमको जीवनमा रोगीको पिडा, मानिसको मृत्यु जस्ता दुखदायी दृष्यले पनि ठूलो परिवर्तन ल्याइ दिएको थियो । “बिरामीको सेवा गर्नुनै मेरो सेवा गर्नु हो”, “स्वास्थ्य लाभनै सबै भन्दा ठूलो लाभ हो”— यी हुन् बुद्धका महाण वाणीहरू । यस बाटै बौद्ध धर्ममा स्वास्थ्य सेवाको महत्व छर्लङ्ग हुन्छ ।

लडाई, फगडाले मात्र अशान्ति ल्याउने होइन । अस्वस्थताले पनि मानिसको जीवनलाई अशान्तिमय तुल्याइ दिन्छ । सुस्वास्थ्य र शान्ति एक अर्काको पुरक हुन् अर्थात् सुस्वास्थ्य नभइ मानिसले शान्तिको अनुभव गर्न सक्दैन । स्वास्थ्यको अर्थ केवल रोग नहुनु मात्र होइन । स्वास्थ्यको परिभाषा त सारौरिक, मानसिक, मनोभाव तथा सामाजिक स्थिति रात्रो हुनु हो । त्यस मध्ये कुनै एकको अवस्था नरात्रो भएमा हामी स्वास्थ्य कहलिन्दैनौं । स्वास्थ्य कार्यक्रम चलाउँदा ती चारै कुराको सुधार हुने उपाय तर्फ सोच्नु पर्छ, नकि बिरामी जचिर औषधि उपचार गर्ने तर्फ मात्र ।

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीमा हामीले स्वास्थ्य

कार्यक्रम पोहर साल देखि चलाउन थाल्यौं । यस कार्यक्रममा हामीले हाललाई तल दिएका कुराहरू माथि जोड दिंदै आइरहेका छौं :-

(१) स्वास्थ्य शिक्षा दिने - जसमा प्रार्थमिक उपचार गर्ने तरिका (First aid) पनि सिकाउने कोसिस गरिएको छ ।

(२) हप्ताको एक पल्ट निशुल्क स्वास्थ्योपचार गर्ने ।

(३) सहर बाहिर गइ स्वास्थ्य शिक्षा प्रचार गर्ने तथा निशुल्क स्वास्थ्योपचार गर्ने ।

स्वास्थ्य शिक्षालाई हामीले सबै भन्दा महत्वपूर्ण ठानेका छौं । स्वास्थ्य सम्बन्धि ज्ञान भएमानै कसरि स्वास्थ्य जीवन बिताउने, स्वास्थ्य लाभ कसरि गर्ने भन्ने जानिन्छ । एउटा उखान पनि छ “बिरामी भएर औषधि उपचार गर्ने तर्फ लाग्नु भन्दा त बिरामीनै नहुनु सबै भन्दा उत्तम कुरा हो” । यस निमित्त स्वास्थ्य सम्बन्धि प्रारम्भिक ज्ञान सबैमा हुनु जरूरी छ । यो हामीले मान्ने पर्छ कि हात्रो स्वास्थ्य स्थिति अत्यन्त निम्न स्तरको छ । त्यो हामीमा भएको स्वास्थ्य सम्बन्धि ज्ञानको अभावको कारण हो भन्नुमा सन्देह गर्न पर्दैन । त्यस माथि हामीमा पुरानो अन्धबिश्वासले प्रभुत्व जमाएको छ । अन्ध बिश्वासले त दुःख, कष्ट, खतरालाई निम्त्याउँछ । अन्धबिश्वास बौद्ध धर्मको बिरुद्ध छ । हात्रो समाजमा व्याप्त अन्धबिश्वासको

कारणबाट कतिको जीवनको अन्त्य भइरहेको छ र कतिले दुःख कष्ट भोग्नु परिरहेको छ भन्ने कुरामा एक छिन विचार गरौं । कोही मानिस अथवा बच्चा बेहोस भयो भने हामी मध्ये कयौंले त्यो बेहोस भएकोलाई देव, देवीले छोपेको अथवा देव देवीको बाणले लागेको भनेर सोच्छन् र त्यो बेहोसको कारण के होला भन्ने तर्फ सोच्दैनन् । अनि त त्यसको परिणाम के होला ? विरामीलाई उपचारबाट वञ्चित तुल्याएर त्यसको ज्यान गुमाउने । त्यस्तै फाडा बान्ता लाग्यो भने कहिँबाट “पुनाहल” अर्थात् कहिँको दोष लाग्यो भनेर विरामीलाई एक दुइ मुठी चामल धोगायर, बेटमा छुवाएर, चाँडै रोग निको पारी देउ भनेर चामल त्यस ठाउँमा पर्याक्ने चलन पनि छ । घरमा केहि दच्चा बेसन्धो भइ रुन मात्रै थाल्यो भने त्यो रोगको नाम हात्रो समाजमा “रुन्ने लागेको” हुन्छ । त्यसको उपचार पनि सुनी हालौं । बिहान सबेरै बच्चालाई मुल ढोका अगाडी राखेर चिसो पानीले नुहाइ दिने । त्यो रोगको निमित्त फुकेर मात्रै निको पार्ने विशेषज्ञ (स्पेसिलिष्ट) पनि हात्रो समाजमा ठुप्रै छन् । बच्चाहरू बेसन्धो भयो भने रोएर अभिव्यक्त गर्छन् । ज्वर आइराखेको बच्चा-लाई त्यसरि चिसो पानीले नुहाइ दिँदा निमोनियाको सिकार बन्ने धेरै सम्भावना हुन्छ । त्यसरि कयौं बच्चा-हरूको अकाल मृत्यु भइ राखेका छन् । हामी कहाँ “कान देवता” छ जसले कान दुखेको निको पारी दिन्छ, “दाँते देवता” छ जसले दाँतको रंग निको पार्छ, सितला माइ छ जसले बिफर निको पार्छ । घोर अन्धबिश्वासले अन्धो भएको समाजमा स्वास्थ्य शिक्षाको महत्व कतिको छ भनी रहन पर्दैन ।

प्रार्थमिक उपचार :- हामी मसिनको युगमा बाँचेका छौं । जता ततै खतराहरू छन् । दुर्घटनाहरू घटी रहन्छन् । दुर्घटनाको समयमा सधैं तुरुन्त डाक्टर उपलब्ध

हुँदैन । कहिले काँहि डाक्टरको निमित्त कयौं घण्टा पर्खनु पर्ने हुन्छ । यसकारण हरेकले डाक्टर आइपुग्नु भन्दा अगाडि दुर्घटनामा परेको मानिसलाई तुरन्त गर्नु पर्ने उपाय जानी राख्नु अत्यवश्यक छ । यसैलाई पार्थमिक उपचार भन्दछन् । त्यस्तो घडीमा दुर्घटना गष्ट मानिसलाई धैर्य पूर्वक उचित प्रार्थमिक उपचार गर्न सकिएमा पिडितको पिडा कम तुल्याउनमा मद्दत गर्छ । त्यति मात्र होइन, ज्यान समेत बच्छ । त्यस्तो समयमा केवल वाल्ल परेर मात्रै हेर्ने भयौं भने अर्थात् उपाय गर्न नजानेमा त्यो दुर्घटनामा परेको मानिसको अमूल्य जीवनकै अन्त्य हुन सक्छ । यसै कुरालाई मनन गरी हामीले धर्म कीर्ति अध्ययन गोठोमा प्रार्थमिक उपचार सम्बन्धि ज्ञान-हरू पनि दिन थालेका हौं । त्यसलाई रात्रो संग जानी व्यवहारमा ल्याउन सक्नुमाने त्यो ज्ञानको सार्थकता हुन्छ ।

निशुल्क स्वास्थ्योपचार गर्ने कार्यक्रम हामीले हप्ताको एक दिन मात्रै राखेका छौं हाललाई । त्यसमा पनि एक जना डाक्टरबाट मात्रै काम चलाउनु पर्दा कहिले काँहि अनुकुल नमिल्दा र कहिले काँहि स्थानाभावले गर्दा पनि टुटन जान्छ । सहर बाहिर गई ग्रामिण जनतालाई स्वास्थ्य शिक्षा दिने र निशुल्क स्वास्थ्योपचार गर्ने कार्यक्रम अन्तरगत हाल हामी बनेपामा प्रति मास दुइ चोटी जाने गरेका छौं । त्यसमा पनि सवारी साधन र समयानुकुल नहुँदा पर सार्नु पर्ने हुन्छ जसबाट हामीलाई दुःख लाग्नु स्वाभाविक हो ।

काम गर्दा कठिनाइहरू आइ पर्नु स्वाभाविक हो । लोक कल्याणकारी कुनै पनि कार्यमा जन सहयोगको आवश्यकता पर्छ, जुन पेट्रोल बिनाको गाडी जस्तै हुन्छ । सहयोगी भावना बाटर्ने प्रोत्साहन प्राप्त भइ लोक कल्याणकारी कदमहरू अगाडी बढाउनमा तथा अरू बिस्तृत पार्नुमा मद्दत मिल्छ भन्ने कुरामा हामी बिश्वास गर्छौं ।

माँग

अमीरकुमारी शाक्य

छँ न्यने भते छाया न्यना धका गबलें

छाय धासा थ्व भौं दोकं तोपुया सराद यायगु युग मखु

छँ मन्योसे नं च्वने भते गबलें

छाय धासा थ्व विज्ञानया युग खः

न्यनेगु छंगु अधिकार खः

कनेगु छंगु कर्तव्य खः

छाय कि थ्व गथे, छु व छायाया युग खः

थ्व हे संसारया सः खः

अले कर्तव्य छथला अधिकार मुनेगु

छह्य शिखित मनूया चि खः

थ्व हे बुद्धया मू सिद्धान्त खः

अले शिक्षाया महान लक्ष्य खः

थ्व हे नेपाःदेया तःधंगु माँग खः ।

-०-

मार्ग प्रदर्शक बुद्ध

एकदिनको कुरा हो— राजगृहमा केही ब्राह्मणहरूले यसरी प्रश्न गरेका थिए— श्रमण गौतम, तपाईंका शिष्य-हरूले तपाईंको अनुशरण गर्छन् कि गर्दैनन् ?

“कसैले गर्छन् कसैले गर्दैनन् ।”

“त्यसो किन त ?”

बुद्ध सोध्नु हुन्छ— तिमीहरूसित कसैले राजगृह जाने बाटो सोधेको छ ?

“हाँ ! सोध्छन्”

“उनीहरू सबै राजगृह जान्छन् त ?”

“कोइ जान्छन् कोइ जाँदैनन् ।”

“त्यसो किन त ?”

“त्यो त हामीहरूको के दोष ? बाटो देखाउने मात्र हाम्रो काम हो । गएको छ छैन त्यसको हामीलाई के वास्ता !”

त्यस्तै मेरो (बुद्धको) काम पनि बाटो देखाउनु मात्र हो । कसैको जिम्मा म लिन सकिदैन । तथागत त मार्ग प्रदर्शक मात्र हो ।

-०-

स्वकू टुक्रा

मुसुकक छक न्हिला छूं मफुइगु जुसा,
तें लं पर चित्त स्यंकेगु हे छाया ?

मधुर वचन ह्लाना हेरा महाइगु जूसा,
छुन्चा बोलीं पर नुगः साकेगु हे छाया ?

कुशल व्यबहारं सुयातं घाः मलाइगु जूसा,
पेनसिलेन मलम पाके मागु हे छाया ?

★

दाँबाँ लागु टीशर्ट, शर्ट, जाकेट, काडिगन,

ब्लाउज, भृङ्गार सामान नकतिनि

जक समुद्र पारं थ्यंक वोगु दु,

मेमेगु घरेलु भेराईतिया

लागी लुमंका दिसँ

बुद्ध जयन्तिया

भित्तुना

हिम इम्पोरिएम, शुक्रपथ

(बंगः नाप)

बुद्ध धर्म कस्तो हो ?

श्री रोहित श्रेष्ठ

हामीहरू मानिस भएर जन्मे पछि जसरी अन्य मानवीय गुणहरू आवश्यक पर्दछ तस्तै धर्म पनि । मानिसहरू बाँचिको खानलाई होईन, बाँच्नलाई खाएको हो ।

हामीले सुनेका छौं बुद्ध भन्ने एक महान व्यक्ति हुन् । तर थाहा छैन बुद्धलाई किन महान व्यक्ति भनेको ? के कारणले गर्दा बुद्धलाई आज विश्वले मान्नु पर्‍यो ? बुद्धमा के गुण छ ? भन्ने हामीलाई थाहा छैन । आज धेरै जसो मानिसहरूले बुद्धले भनेका कुराहरू कुनै पनि राम्ररी बुझ्न सकेका छैनन् । कारण यो धर्म गम्भीर छ, बुझेर व्यवहारमा प्रयोग गर्नु गाह्रो छ । तर यो धर्म बुझेर व्यवहारमा ल्याउनु सकेको खण्डमा त्यो मानिसको भविष्य उज्वल हुन जान्छ । धनी हुँदा ठुल ठुलो मान पदवी पाउँदा भिक्षु हुँदा, मुखले भाषण गर्नु जाँदा, यो धर्म राम्ररी बुझेको छ भनेर भन्न सकिँदैन । यो धर्म बुझ्नलाई अध्ययन गरेर व्यवहारमा ल्याउनु पर्दछ । अध्ययन गरेको खण्डमा यो सर्वसाधारण मानिसहरूले बुझ्न सक्छन् । बौद्ध हुनुलाई मुखले मात्र बौद्ध भए भनेर पुग्दैन । जब मानिसले बुद्धले भनेको कुरालाई व्यवहारमा ल्याएर बुद्धको उपदेश अनुसार काम गर्न कोशिश गर्दछन भने त्यस्तो मानिसलाई बौद्ध भन्दछन् । यो धर्म व्यवहारिक छ । कसैले मैले धर्म गरे भनेर देखाउनलाई, अभिमान गर्नलाई यो धर्म होइन । यो धर्म समाज सुधार गर्नुको

लागि हो । यसको लागि एउटा उदाहरण प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

एक जना आइमाई स्वयम्भू गइरहेको थिइन् । बीच बाटोमा पुगे पछि उनले एक जना मानिसलाई भेटिन् जसलाई अत्यन्त पानी प्यास लागी रहेको थियो र त्यो पानी प्यास लागेको मानिसले ति पूजा गर्न गइरहेको आइमाई सँग पानीको भाँडो देखेर केही पानी पिउनको लागि माग्यो । उसले मेरो देवतालाई ल्याएको चोखो पानी निमीलाई दिन्छु भनेर गाली गरी पठायो । त्यो मानिस पनि निरास भई अघि बढ्यो, फेरि केही पर पुगे पछि उसले एक जना ज्यापू दाईलाई खर्पन बोकेर खेतमा जान लाई आइरहेको र त्यो खर्पनमा पानीको भाँडो पनि थियो त्यसैले उसले फेरि सोध्यो— केही पानी पिउनको लागि दिनु सक्नु हुन्छ ? त्यो ज्यापूले पनि खुसी साथ पानी पिउन सक्नु हुन्छ भनेर भन्यो । उसको यो नरम वचन सुनेर त्यो मानिसले पनि अत्यन्त खुसी भई पानी पियो र “जय जय होस” भनेर आफ्नो बाटो लाग्यो ।

अब हामीहरूले त्यो चोखो पानी लियो र ज्यापू दाइमा धर्मको तुलना गरेमा त्यो चोखो पानी लिनेलाई धर्मात्मा भन्नु सकिँदैन । किनभने देवतालाई पूजा मात्र गर्दा धर्म हुने होइन आफ्नो समाज सुधार गर्नु नै धर्म हो । त्यसकारण बुद्ध धर्म व्यावहारिक छ । यो धर्मलाई

व्यवहारमा ल्याएको खण्डमा मात्र यसबाट हाम्रो समाज सुधार हुन्छ र हामीले फाइदा उठाउन सक्ने छौं । यसरी समाज सुधार हुने काम गर्नु नै साच्चिकै बुद्ध धर्म हो । तर आज हाम्रो समाजमा धर्मको लागि मानिसहरूले हजारौं पूजाविधि र भयंकर कामहरू गरिरहेका छन् । धर्म कसैको लागि आज मानिसहरू अन्धा भइरहे छन् । तर साच्चिकै बुद्ध धर्मबाट धर्म हुने हो भने त, आज हाम्रो समाजमा आफ्नो भूल आफैले स्वीकार गर्नु चरित्र राम्रो पारेर लानु, शील सदाचार पुरा गरेर लानु, नियम पालन गर्नु, व्यवहार राम्रो पार्नु, पहिले देखि चलि आएको असल चाल चलनलाई नबिगार्नु, अरूलाई सहायता गर्नु, कुनै रोगीलाई मुखले मात्र दया भाव नदेखाएर कामले उसको उपकार गर्नु— जस्तै आफ्नै घरमा आफ्नो आमा वा दाजु भाई, विदी बहिनी अर्थात् अरू कुनै परिवार बिरामी भएको बेलामा उनीहरूलाई चाहिने मात्रामा सेवा टहल गर्नु, डाक्टर देखाउनु र चाहिने औषधी किनेर ख्वाउनु यो नै उनीहरूको लागि उपकार हुने कामहरू हो । र यो नै बुद्ध धर्मबाट हेर्ने हो भने साच्चिकै नै धर्म हो । तर ठाउँ हेरेर गर्नु पर्दछ, समय हेरेर, समाजमा के भइरहेछ भने कुरा अध्ययन गरेर ।

आज हाम्रो समाज बरोबर कलह र धेरै ढगडा भई रहन्छ । यसो हुनुको कारण पनि समाजमा भएका मानिसहरूले आफ्नो भूल आफैले नदेखनाले हो । बुद्धले त भन्नु भएको छ संग्राममा गएर लाखौं लाख सिपाहीहरू मारेर जित्नु भन्दा आफ्नो एक मनलाई जितेर यो मनलाई आफ्नो वशमा राख्नु र अरूको दोष नखोजि आफ्नो दोष देखेलाई नै संग्राम जित भनेर भन्दछन् । यो मनलाई आफ्नो वशमा राखेर शुद्ध पार्नु अत्यन्त गान्ही छ । त्यसैले आज हामीले यो चित्तलाई वशमा राखी शुद्ध पारेर लाने अभ्यास गर्दै जानु पर्दछ । चित्त शुद्ध पार्नु नै धर्म हो । किन भने चित्त शुद्ध पार्नु भनेको नै आफ्नो मनमा उठेको

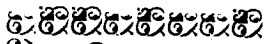
नराम्रो कामलाई मैले गर्नु हुँदैन भनेर पन्छाउनु हो । आज हाम्रो समाजमा धेरै जसो मानिसहरू, आफ्नो बुद्धि अरूलाई देखाउन तिर लाग्दछन्, नेता बन्न खोज्दछन् । चेला नबनी गुरु बन्न खोज्दछन् र आफूलाई थाहा नभएको कुरा पनि मलाई थाहा छ भनेर अरूलाई सिकाई दिन्छन् । यसले गर्दा समाज बिग्रन्छ । त्यसैले यस्तोलाई पनि बुद्ध धर्मले स्थान दिइएको छैन । बुद्ध धर्मले जुन सुकै मानिसलाई पनि स्वतन्त्रता र समानता दिइएको छ । बुद्धले भन्नु भएको छ “तिमीहरूलाई मैले बाटो मात्र देखाई दिने हो, त्यो बाटोमा जाने तिमीहरूको काम हो । मैले कसैलाई दुःखबाट मुक्त गरिदिन सकिदैन । तर मुक्त हुने बाटो देखाई दिनु सक्छु । म कसैलाई बरदान दिनु सकिदैन ।” त्यसैले बुद्ध धर्म मान्नु चाहने मानिसहरूमा स्वावलम्बन हुनु पर्दछ । कसैको भर परेको हुनु हुँदैन । आफ्नो खुट्टाले आफैले टेक्नु सक्नु पर्दछ । बुद्धले कहिले पनि भन्नु भएको छैन — मैले भनेको कुरा मान्नु पर्दछ, मैले जे भने पनि त्यो ठिक हुन्छ र तिमीहरू मेरो सरणमा नै आउनु पर्दछ भनेर । त्यसैले बुद्ध धर्ममा कसैले कसैलाई जबर जस्तो धर्म परिवर्तन गर्दैन । आज विश्वमा धर्मको लागि कसैको डरलाग्दो घटनाहरू भई सके । धर्मकै सम्बन्धमा रगतको खोला बगेको इतिहासमा पाइन्छ, तर आजसम्म बुद्ध धर्मको कुनै धर्म संग पनि ढगडा भएको हामी पाउदैनौं । किन भने बुद्ध धर्मले अरू धर्मलाई कदापि होच्याउनु खोज्दैन । हाम्रो समाज सुधार गर्नुलाई पहिले हामीहरू सबैमा एकता चाहिन्छ, त्याग चाहिन्छ । र हरेक मानिसहरूले मैले यो काम गरे समाजलाई के फाइदा हुन्छ ? जनहित हुन्छ कि हुँदैन ? भनेर विचार गरेर मात्र काम गर्नु पर्दछ । यसरी विचार गरेर काम गर्न सक्थो भने कुनै हालतमा पनि पछि पछुताउनु पर्ने छैन । अर्थात् कुनै काम बिग्रने छैन । साच्चिकै नै बुद्ध धर्म भनेको ता कुनै पनि मानिसको आँखामा छाँहो हाल्नलाई होइन, अभिमान

गर्नुलाई होइन, चटक देखाउनलाई होइन, अरूलाई आफ्नो धर्ममा ल्याउनुको लागि होइन। बरू अरूलाई धर्म भनेको के हो भनेर बुझाउनको लागि, अन्धविश्वास हटाउनुको लागि हो, ठाउँ, समय हेरेर के गर्नु पर्दछ भनेर जान्नुको लागि हो। हुनत आज हाम्रो समाजमा प्रशस्त मात्रामा अरूको राम्रो र उन्नति भएर आएको, जान्ने सुन्ने भएर आएको देखेर सहन नसक्ने र त्यसलाई बिगार्नु खोज्ने पनि छन्। त्यसैले आज हामीहरू हाम्रो समाजमा सतर्क भएर बस्नु परेको छ। परस्परमा समझदारी, परस्परमा प्रेम, मैत्री राख्नु परेको छ र परस्परमा सहायता गर्नु परेको छ यसले गर्दा समाजमा जुन सुकै ठूल ठूला काम पनि हामी सफल पार्न सक्छौं। कसैले हामीलाई बिगार्नु सक्ने छैनन्। बुद्ध धर्म अध्ययन गर्नु भनेको यस्तै कुरा जान्नु हो। परस्परमा प्रेम र मैत्री राख्न सक्थ्यो भने रंगी चङ्गी राम्रो फुलहरू भएको बगैँचा ऊँ मानिसहरूको पारिवारिक जीवन राम्रो हुन्छ। बौद्ध शिक्षाको उद्देश्य पनि यहि हो। आँधि व्यधि आउँदा फुलहरू बिग्रने ऊँ परस्परमा असन्तोष वैरभाव र अविश्वास भयो भने पारिवारिक जीवन बिग्रन्छ। किनभने समाजमा मन

कालो भएको मानिसहरू प्रशस्त पाइन्छन्। हामीहरू मुख राम्रो मन कालो हुनु हुँदैन, मुख नराम्रो भएता पनि मन स्वच्छ राख्नु पर्दछ। बुद्ध धर्म भनेको पनि यहि हो। जुन सुकै काम गर्दा पनि इमान्दारी पूर्वक काम गर्नु पर्दछ, तर लुच्चा डाँकु फताहा भएर होइन।

गरीब भनेर हेला गर्नु हुँदैन बरू त्यसलाई सहायता गर्नु पर्दछ। अहिले हाम्रो समाजमा धेरै जसो मानिसहरू गरीबको पछाडि न्यायको पछाडि नभई धन सम्पत्तिको बलको पछाडि दगुछन्। तर यसो गर्नु हाम्रो धर्म र कर्तव्य होइन। आज हामीले हाम्रो समाज सुधारको निम्ति व्यावहारिक धर्म पढ्नु लाग्नु परेको छ। किन भने समाज र देश संग धर्मको घनिष्ठ सम्बन्ध छ। आज बौद्ध धर्मलाई ठूला ठूला विद्वान्हरूले स्मेत राम्ररी बुझ्न सकेका छैनन्। हामीले कुनै पनि धर्मलाई बुझेर ग्रहण गर्नु। त्यसबाट बढी फाइदा हुन्छ। त्यसैले आज म समाज सुधारको लागि नेपाली मात्रालाई प्रार्थना गर्दछु कि अन्ध-विश्वास पढ्नु नलागि वैज्ञानिक युक्तिसंगत तथा न्यायपूर्ण धर्मको खोज तिर लाग्नको निम्ति 'बुद्ध धर्म' उपयुक्त देखिएकोले यसतिर सबैको ध्यान आकृष्ट गर्न चाहन्छु।

-०-

छित छु माल !

सूतया कापः ? कमिजया कापः ? सारी ?

विदेशं नकतिनि थ्यंके हःगु न्हु न्हुगु

डिजायनया कापः जिमिथाय् वु

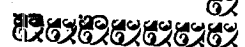
नापं

मेमेगु ज्वलंत माःसानं

जिमित लुमंका दिसं

बाल कुमारी इम्पोरियम

बालकुमारी, असं, ये ।

स्मृति

मीना स्थापित

थन स्मृति शब्दया अर्थ लुमकेगु धै च्वंस। नं बौद्ध सातित्ये युक्तिया अर्थ व्यापक कथं होश तथा च्वनेगु यात धाइ । पालि भाषं “सति” धाइ । श्व बौद्ध भावनाया मूल मंत्र खः ।

बुद्ध कना बिज्यागु भावनाया मूल उद्देश्य न्ह्याबलें होश दयेका च्वनेगु खः । होश मंतकि भावना छले लाः वनी । अथे धयागु मन चंचल मज्जेसे क्वातुका च्वनेगु धाःगु खः । मन क्वातुका होश दयेका च्वने फयेकेत बुद्ध 'आना पान सति' अर्थात सासः दुहां पिहां ज्वीगुली होश बा ध्यान तथा च्वनेगु भावना विधि कना बिज्यागु खः ।

होश मंत धायवं मनुतसें छु याना च्वना, गन स्वया च्वना, छु खें ल्हाना च्वना, छु नया च्वना धका छुं चाइ मखु । बौद्ध भावनाया मूल अर्थ व फाइवा हे न्ह्याबलें होश दयेका च्वनेगु हे खः अथवा न्ह्याबले सावधान व सतर्क जुया च्वनेगु खः । स्मृति वा होश बःलाका ज्या थाह्य व्यक्ति न्ह्याबले सफल ज्वी । तर गुह्य मनुखं होश तथा बा ध्यान तथा ज्या याइ मखु उह्य मनुखं ज्याय बाधा ज्वीका अपजस फय माली गथेकि लक्ष्य मबुह्य विद्याधीं सफलता प्राप्त याना द्विती काय फेमखुगु खः । वया मन क्षण क्षणे फःहिला पाना वं च्वनी । चित्त थासे तये मफ्तकि होश नं छले लाःवनी । उकि होश बःलाका ज्या यायेगु हे सुखया छगू न्हापांगु त्वथः खः । उकि अंग्रेजी भाषाय च्वंगु उखाने धया तःथें—“Look before you leap” अर्थात न्ह्यागु ज्या याये न्ह्यो व ज्या याना उक्तिया परिणाम छु ज्वी धका विचाः याना स्वये माः । व परिणाम छु ज्वी धका स्वयेगु यातः हे होश तथा ज्या

यायेगु धाइ । उकि ज्या बांलाकेत न्हापा स्मृति वा होश दयेके माल । अले तिनि यानागु ज्या पुवनी । बिचे तोते माली मखु ।

मनु तयेत नयेगु, त्वनेगु, पुनेगु, आदि वस्तुत गुलि मदयेक मगाः उलि हे होश वा चेतना नं मदय्क मगाःगु वस्तु खः । उकि कीगु जीवनया दुग क्वें हे होश खः । श्व होश थातं तथा तये फयेकेत बुद्ध धया बिज्याः थें ला श्व कीगु चित्त म्वाःमदु थाय् छोये मज्यू, म्वाःमदुगु खें ल्हाना च्वने मज्यू, म्वाःमदुगु कल्पना याना च्वने मज्यू, तुरन्त चायेका अनावश्यक व मखुगु खें पाखें अलग ज्वी फयेकेमाः । म्वाः मदु थाय् मिखा मन्वयेगु, म्वाः मदुगु खें मन्वनेगु बाः मताःसु यायेगु व म्वाः मदुगु खें मल्हायेगु अभ्यास याना थंकेमाः । अले तिनि होश थातं च्वं ज्वनी ।

होश धयागु मनुतेत जक मदयेक मगागु मखु जना-वर तेत नं मदयेक मगागु चीज खः । न्ह्यागु ज्या नं होश तथा याये फयेकेमाः धयागु खें श्वीका बीया लागी छगू उदाहरण न्ह्याथने थना । गथेकि सल गयेबले सलं नं होश यायेमाः व सल गइह्य मनुखं नं होश तथा गये फयेकेमाः । यदि सलया तं पिहां वइगु होश तये मफुत धायवं सल चिचि मागु सिमाया क्वं क्वं ब्वाय् वना बी । अले मालिक यात सिमाय् थक्कर नका कुर्का बी, गुकि याना मनु तयेगु ज्यान अकालं फुना वनी । हनं यदि सलं मालिकयागु इशारायात होश याये मफुत धायवं सल मज्यू मज्यू थाय् नं वना बी । अले कसा नये माली धका ग्याय माःगु छु कसा नये हे माली ।

होश मंत धायब साप योपि निमित्तपूया बिबे नं ल्वापु
ज्वी थो । छगू देशया खँ खः । साप योपि कला भात निह्य
दु हँ । अपि निह्यं मचाया माँ बौ ज्वीगु अवस्था जुल हँ ।

अले बौ मेस्थां धाल हँ आः बुइह्य काय्यात वकिल यायेगु
जिं । माँ ज्वी मेस्थां धाल हँ वकिल ज्वीगु जीवन पापी
जीवन खः । जिं ला डाक्टर यायेगु । थ्व हे खँय् निह्यस्या
धुम धाम ल्वापु हँ । अले मेह्य छह्य वया न्यन हँ काय गन
दु गपायधिक जुल ? लिसः बिल काय ला बुहे मबूनि प्वाये
तिनि । अहो बु हे मबूनिह्य मचाया बारे ल्वापु ? थ्व गज्यागु
बेहोशे खँ ह्याना च्वंगु धका छयने ह्याःतया मेह्य मनुखँ
धाल हँ । उकिं थ्व होश धयागु दम्पति जीवन यातनं
मदयेक मगाः ।

कीसं मनूत गज्यापि धयागु ह्यसीका तये माः । की
पुचले म्हनु यच्च नुगः हाकुपि यक्वं दु । न्होने फुर फुरे याइ
त्यूने चुपि स्वीपि दु । उकिं मनूत आश्रय याये बले न्ह्याबलें
होश तया सतर्क जुथा च्वने फयके माः । जित लुमंसेवो अंग्रेजी
उखान छगू—“Beware of those person who
flatterus” थुक्किया अर्थ खः—इपिं मनूत खना सतर्क ज्वी
माः गुमिसं कीत फुरफुरे याइ ।

नय त्वने बले नं होश तया च्वने फयके माः । दकसिबे
होश तये माःगु ला एल। त्वने बले खः । सर्वोच्चानन्द पानं
धका लिसा काकां जोशे होश मदयेका त्वनी अले धले क्व
ब्बाना च्वनी कि होश दया वइ बले थानाय लाना च्वनी अले
ख्वा ह्याउंका च्वने माली । मगज स्यंका वें ज्वीका च्वने
माली । लज्जा भय मदयेका च्वने माली । एला गुलु व थ्वं
गुलु धायेका च्वने माली ।

मोटर चले थाइ पिनि नं होश तया च्वने माः ।
होश मंतकि डाइबरनं अकालं सी नापं मेपिं मनूतनं दुर्घटना
प्रस्त ज्वी ।

लँय् वनीपिं नं होश दयेका ज्वीमाः । मोटर गुखें
वया च्वन, पुलिसं गुखे इसार याना च्वन, मनूत वनेत गन

चिं तया तल, ह्याउगु मत च्याना च्वनला वाउंगु मत च्याना
च्वन, न्होने इहँ वया च्वनला सा वया च्वन, थ्व फुक होश
तर्ते लँय् ज्वी माः ।

छये छये जा थ्वीपिं मिसातयनं होश तया च्वने
माः । होश मंतकि चिं निकःनं तया च्वनी, लाःसा चिनं
तये लोमनी अले भातं ब्वो बीका च्वने माली ।

पसले च्वनी पिनीला कन हे होश तया च्वने माः ।
छु न्याःवल, गुलि ध्यबा काय माल, गुलि बी माल थ्व फुकं
बाँलाक तालेलाक यायेत होश हे माः । मखुसा अनो व कम
ध्यबाया कालबिल जुया च्वनी ।

बंके च्वनी पिनीला कन हे होश तया च्वनेमाः
मखुसा मखुगु सहि तया ध्यबा लिक्कया थंकी । उकिं हंश
मदयेक मगागु चीज खः । होश बःलाकेत अभ्यास माः
सत्संगत बाँलाय माः चिन्तन शक्ति माः ।

फोन : पस १३३५०
: इ १४५०

विरकुट, रूक्वास,

टिन प्याक फल फूल

या लागी सम्भना याना दिसँ

तुलाधर इन्टरप्राइजेज

६/३१, जुद्ध सड़क, काठमाडौं

(नेपाल)

सुख योसा नं दुःख जक जुया च्वन

बर्मायाहा मागुणवती

लेखिका बर्मायाहा जुया नं नेपाले च्वना नेवा भाय् सय्का लेख समेतं च्वया हःगु प्रेरणा काय् बहगु खं खः । -सं०

सुख मयोपि सु दं ? हानं दुःख योपिनं सु दं ? भुजि छमेस्या हे दुःख मयो । लखे च्वं च्वनीम्ह न्यां हे नं दुःख धका स्यु । दुःख दु धका मस्युपि सुजक दं । तर दुःखया कारण स्युपि व दुःख मदेगु लेपु माले सःपि धाःसा माले हे थाकु । उकिं दुःख जक जुया च्वन सुख धयागु मडु ।

की सकलें मांया प्वाथे च्वं वसें नितें दुःखमय जीवन ज्वना वये धुन । तर आपासिनं जन्म जुसें निस ज्वना वयागु दुःख लोमंका छोय् धुंकल । हानं की ल्यू ल्यू बुढा बुढी ज्वीगु जरा दुःख, ल्वे ज्वीगु दुःख वया च्वंगु दु । कीगु मिखां थ्व नाटक खना च्वना । एनं कीके होश मडु ।

सैं भ्वइसे च्वनीगु वा स्याना वइगु, मिखां मछुया वइगु, जैं स्याना वइगु, पुलि स्याना वइगु इत्यादि अनेक प्रकारया ल्वे कीगु मिखाया न्होने दना च्वंगु दु । व कीत नं ज्वी तितिगु खः । तर व दुःखयात धात्थें यागु दुःख धका ज्ञानं थ्वीका काये भफु । मनु सिनाच्वन, धया नं च्वन- भ्हिग तिति छुं म्वाहा थौं सित का !' तर मनुत गुबलें हे सो म्वापि थें जिगु, जित वास्ता मया धका ल्वाना च्वन, धन मुंका नुग स्याना घय् पुना च्वन । सी बले छुं ज्वना वनेगु मडु धका लुमना मच्चं ।

सी मानिगु छखें ति, छह्म मनु ल्वे ज्वीका आया आया हाला च्वन । की नं अथे हे हाला दुःखी जुया

च्वना । ल्वया दिक्क जुया च्वना । वासः याये फुसां हानं ल्वे मज्वीका च्वनेफु । ल्वे लाय् धुंकल कि व दुःख नं लोमन ।

संसारे च्वीपि मनूतसें दुःख सत्य यात सुख थें ताया च्वंगु छगू कारण छु धाःसा मनूत पञ्चकामे जक भुले जुया च्वन । तृष्णा व मोह अविद्या अन्धकारे दुबे जुया दुःखयात सुख धका भालपा च्वंगु खः । थ्व खें थ्वीका काय् भःपु मजू । एनं जि थू थें थ्व खें थ्वीका बीया लागी बाखें छपु न्हथने-

न्हापाः न्हापा छगू देशे माकःत छजो दुगु जुया च्वन । मिजेंहा माकः नं कलामेसित धाःल- ए मिसा कीपि थ्व जंगले च्वने ह्माल । थन सिमाय् च्वंगु फलफुल नं मसाय् धुंकल । फल गुलिं फाकुसे च्वं, गुलिं पाउंसे च्वं धका अथे थये मडेक न्हुतु प्वाः महिक हाला च्वन ।

अले माकःया कलाम्हेस्यां धाल- छु धका पार पारां हाला च्वनागु ? बुदुथें नया छिं छिं थें मच्चंसे संतोष मजूसे मेथाय् वना दुःख स्यू वने मास्ते वल ला ? थन न ब्याराया भय् दु न कीत नइपिं जन्तु तेगु भय दु, थज्यागु थाय् तोता वनेगु ला ? प्वाः छगःया लागी व फल मसा, फाकुसे च्वं धका हाला अन थन मदयेक जंगले चाचाः हिला फन दुःख स्यू वने मास्ते वल ला ?

कलामेसिगु खँ न्यना मिजंहा माकः नं धाल- ए मिसा ! छं तको मछि दुःख दुःख धका नो कया च्वन, दुःख धयागु छु ? दुःख धयागु जि मस्यु । कीपि थें ज्यापि झाकःत ला ? अथवा मनूत ला ? भूत ला ? छक बाँलाक पति च्वकां सुया दुःख धयागु छु धका क्याना भ्यु ।

कलाहा माकः नं धाल- छिला धाथें हे मूखं खनि ! दुःख धयागु नं पतिचां सुया क्याने ज्युगु वस्तु ला ! न कीपि हे दुःख खः । थ्व स्वभाव धर्म का ! जिमि मिसा जातिते मचा ध्वीके बले साप दुःख जू । बथेंतुं छित नं जित नं बुढा बुढी ज्वीका ल्वे ज्वीका च्वने माल धायेवं, ल्वा जक ल्माना च्वने माल धायेवं, साप दुःख खः ।

आः कीपिं निहा परस्पर प्रेम याना निम्तिपू जुया मायायाना जीवन हुना च्वना । तर छन्हु ला बाया मवसे मगाःनि । धोपिं बाया च्वने माली बले दुःख साप ज्वी तिन । आः की थन याजक च्वं च्वनागु थासे यदि ध्यारा छन्हु बोसा गन बिस्सुं वने, गन बिस्सुं वने ज्वीबले दुःख नजू ला ?

गथे दुःख मस्यु धयागु ले छि ? आः थुल मखुला, सिल मखुला दुःख धयागु ?

कलायागु दुःखया बाखें न्यना मिजंहा माकः हररं न्हिला धाल- छं धाःगु खँ फुकं गलत, पायछि मजू, मिले मजू । छाय धाःसा छं धाःगु खँ ला स्वभाव धर्म जकं खः का ! जित ला थः थमं दुःख अनुभव मज्वीकं छंगु खँ पत्या मजू ।

कलाहास्यां धाल- छि छन्हु दुःख माःवंसा अवश्य अनुभव ज्वी तिन, दुःख नाप लाइ तिन ।

मिजंहा माकः एसा जि दुःख माः वनका धका व थाय् तोता मेथाय् वन ।

छन्हु जंगलं जंगलं बना च्वंबले छथाय् ऋषी च्वना च्वंथाय् लाः वन ।

ऋषि न्यन- ए माकः थन छाय् वयागु ?

माकः नं धाल- मो ऋषी जि थन वयागु मेता कारणं मखु, जिमि कलानं न्हाबले जित दुःख सी, दुःख ज्वीका च्वने माली धका धया च्वनीगु, जि दुःख धयागु मस्युगुलि दुःख हसीकेत दुःख मामां वयागु खः ।

ऋषि धाल- छं दुःख धयागु मस्युला ? संसार छगुनि दुःखया खानि हे खः ।

“मो ऋषि न्हाकको हे दुःखया खानि धाःसां जितनि दुःख मखु, जिजा दुःख धयागु मस्यु । जिजा थ्व खँ ध्वीका काये मफु ।”

का ! दुःख मस्युनिगु जूसा थन पलख च्वं । श्वेत दुःख हसीका बिये माल धका ऋषि जंगले दुहाँ वन । अत धुंतय् नया ल्यंगु ला पाय् कया कापते प्वःचिना हानं लिहाँ वल । व ला प्वः माकःयात बिया धाल थ्व प्वः सिमा मखु थाय् बुँई बना तीजक फयं । अले छं मस्युनिगु दुःख बाँलाक हसीका काये फे ।

माकःनं ऋषि धा धाः थें लय् लय् तातां व प्वः यंका सिमा मखुथाय् बुँई बना चीसकं प्वः पघन ।

अले व प्वःया वुने च्वंगु लापाय् खिचां खन । व लापाय् लाका नयेगु इच्छां माकःयात लिना यंकल । माकः ग्याना ज्यानया मायां बिस्सुं वन । तर सिमा गनं मखुगुलि गन वने गन वने ज्वीक धिचां लिना हःबले माकःया खि चुलु चुलु वयेक ग्यात । संयोगवश सिमा छमा नाप लात । व सिमाय् थाहाँ बना नुगः धुकु धुकु मिका थर थर खाका च्वन । व खिचा नं ह्निच्छि तक सिमाकवे पिया च्वन । माकः ह्निच्छि छांलात । बहनि जूबले खिचा नं लिहाँ वन । अले तिन माकः नं थः च्वं च्वनागु थासे लिहाँवन ।

कलामेस्यां धाल- गथे छि फुं मिथे च्वं, ह्वाःनं
चःमकं छु जुल ?

थौं दुःख धयागु छु धका सीका वया । थःन्हं हे
दुःख नाप लाना अनुभव याना वया धका भातमेस्यां लिसः
बिल ।

कलामेस्यां न्यन- दुःख गथे च्वं ले ? फाकुसे च्वंला ?
पाउंसे च्वंला ? आः बाँलाक तिलला दुःख धयागु थज्योगु
धका ।

अले भातमेस्यां मुसुमुसु ह्विला म्हे ज्यु मवयेक भाय
जुञ्जुं लिमला, बल्लं ज्यान बचे याना वया ।

चिकिहाक याना धाय् माल धाःसा व माकलं खिचां
यिना हःगुया कारण मस्यु । खिचा यात हे दुःख धका समुजे
जुया च्वन । वथेहे कीसंनं दुःखं लिना च्वंगु छाय् धका
मस्यु । माकःयात खिचां लिना च्वं थें कीत दुःखं लिका
व्याय् जुया च्वना नं दुःख मता सुख हे भापा च्वं च्वना ।
धात्थे धाय् माल धाःसा धात्थेया सुख गन वु न्हाथाय् नं
दुःख जक दु ।

-०-

बुद्धया जन्म, बुद्धत्व प्राप्ति व
महापरिनिर्वाण जूगु २५१८
बुद्ध जयन्तिया उपलक्षं
सकल ग्राहक वर्गपिन्त
हार्दिक शुभकामना
कालु रेष्टुराँ
वटु, काठमाडौं

जि योगु पसः

तिमिला रंजितकार

थौं जि पसः वने धका सुथं निसैं मती तथा च्वना । अले भिह्वा छपा च्वना जि लुखां पिहाँ वया । सरासर ववं लं दुवाते थ्यं बले जिगु मने धौ बजि बाल । छाय धाःसा जि छु न्याय् छु न्याय् जुल । छकलं तुं मने बल सिनेमा हले वना टिकट न्याः वनेला धका पला न्ह्याके तेना बले छत्थु लुफि हात, फसंग वं थें जुल । मती खँ जुल अन वना छु फाइदा ? वना सोयेगु छु वहे हिरो- व हिरो- इन तेगु नकलीगु प्रदर्शनी जुइगु खः । मन जक गोलमाल ज्वीगु । मेगु कथं धाःसा दर्शकते तिसा वसः व फेशन ब्वः वनेगु थाय् । ब्वः वनेगु जक मखु न्हु न्हगु फेशन यायेगु सयेका सीका वयेगु थाय् नं खः । सिनेमां याना मनूत कीगु देशया मलोयेक फेशन याय सया बल ।

अनसि जि तरकारी बजारे वना अन नं जित लुमधन । कारण बंजातसैं अन्याय ज्वीक लव कया मियेगु स्वत । सोफामेसित क्वाइगु, मस्यू मेसित मिखा छले याना च्वंगु खना । ग्राहकत बा न्यावइपिं इष्ट मित्र यायेगु छखें ति अमिगु मिखाय् धुलं छ्वाकेगु स्वइगुलि जि अन नं वनेगु विचार मन्त ।

आः जि गन वने, जितः योगु पसः गन दु थें धका मामां न्ह्याज्यां वना । वंगलं थाय् मडु वना । अनं नःघले ध्यन । मिसात थ्व थ्वः श्रीघले बुहाँ वना च्वंगु खना । उपिं गन वने त्यंगु धका ल्यू ल्यू वना । सकलें धर्मकीति

बिहारे वन । जि नं वना । अन जा धर्मकीति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी, या पसः जुया च्वन खनि । पसः खोले याना तःगु नं आपा मडुनि । न्हगु हे जुया च्वन । उद्घाटन यानातःगु निदः तिनि दत ।

व पसले च्वापि पसमेत नं यइपुसे यचुसे पिचुसे च्वापि म्हासु वस्त्रं पुनातःपि गुरुमां धार्मि खः । गुस्ति अल्सी मचासे थ्यः वक्को शित धा धाःगु सामान बिया च्वनीगु । सामान नं व सोय् व बाँलाक तथा तल ।

पासापि ! अन पसले ब्वया तःगु सामानत धाय् वं तरकारी, काप, तिसाः वस आवि मखु । नेपाः मांया सुपुत्रः गौतम बुद्धं पाप्त याना बिउथागु ज्ञानया पसः । व जां दत धायेवं थाय् स्वया ठीक ज्वीक ज्या याये सइगु, हिसि वयेक ताले लाक ज्या याये सइ, खँ ल्हाये सइ ।

अन पसले मेथाय् थें लःभ दयेकेत बा लवः नयेत भिन्धी स्वनातगु मडु । बरू खनेवं मन याउंसे च्वनीह, नुगः यचुसे च्वनीमह गौतम बुद्धया मूर्ति दु ।

धर्मकीति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी खोले याना तःगु या उद्देश्य मध्ये बाँलागु प्यंगू खः— (१) बुद्ध दर्ज्या सकूत छापे याना फक्को सिंति इना विइगु । (२) गां गामे वना बुद्ध व बौद्ध शिक्षा या परिचय बीगु । (३) स्वास्थ्य सेवा । (४) अन्तर्राष्ट्रीय बौद्धत नाप त्वाय चिनेगु । व पसःया थ्व प्यंगू थां घिसिभिंसि धायक वना च्वन तिनि ।

व पसले च्वंगु सामान स्वया च्व च्वं मिखा हे इति-
मिति कन । जित ला छु नि काय् थें जुल । अले जित
योगु, लोगु व बांलागु धमाधम काकां जिगु ह्यिचाय् तया ।
ह्यिचाय् छु तया स्थूला ?

(१) बौद्ध शिक्षा बांलागु जुया न्हापां कया ।
थुंकि छु ज्वी धाःबले स्वभाव बांलाइ, थःगु गलित थःम्हं
खनी । व्यवहार बांलाका यंकेगु हे बौद्ध शिक्षाया भूल
सिद्धान्त खः ।

(२) मेगु अन्धविश्वास कीत ज्याय् खेले
मदु धयागु थ्वीका कया । अन्धविश्वास धर्म व देश यात
मखुगु लंपुइ यंका बी धो ।

(३) कीसं म्हुतुं जक बुद्ध शरणं धयां धर्म जुइ
मडु । करपिनिगु निन्दा चर्चा याना ज्वीगु बानि तोते माः
धयागु संका न्याना कया ।

(४) कर्तव्य पालन अथे धयागु थःम्हं याये माःगु
ज्या इले याना सि धयेका तयेगु धर्म धका थ्वीका न्याना
कया । कर्तव्य पालन हे धर्म खः ।

(५) सभ्य जूसा जक बौद्ध जुइ. अथे धयागु
सफा सुघर याना च्वनेगु, ज्यालं धू जक मखु खि च्व
डुगु कोन्ना वां मछोयेगु नं धर्म धाःगु न्याना कया ।

थुंकि सामानत न्यायेत मू उलि थुलि धयागु मदु ।
लच्छिया ह्लापं १/- ब्यूसा गाः । थःत यक्को फक्को न्याना
कायेज्यू । बरू बांछोय मज्यू । मयोसा मकाःसां ज्यू ।
कर मदु । थथःगु खुति खः ।

थुंकि धर्मया सामानत न्याना ह्यिचा जाःबले सभा
नाथो जुया च्वंमेस्यां सकसितं यइपुक, न्ह्याइपुक धन्यवाद
इना बिल । दक्कं मुसु मुसु न्ह्यू ख्वाः याना धमा धम
पसलं पिहां वन । जिनं लय् तातां छ्यें वया ।

भू भू धायेक वया च्वंगु

२५१८ स्वाँया पुह्री स्वागत याया

अप्टीक हाउस या पारखें

ग्राहक भाजु, मयजु पिनत दुनुगलं निसं

भितुना !

अप्टीक हाउस

रत्नपार्क, काठमाडौं, नेपाल ।

सुजाताया द्यो भक्ति

प्रमेहेरा ताम्राकार

सुजाता छह्य बुढकालीन याह्य उरूवेल (बुढगया) या लिक्क सेनानी धयागु गामे च्वंह्य साप हे बांलाह्य मिसा खः । सुजाताया जीवनी घटना स्वयंबले व छह्य साप हे द्यो भक्तिह्य मिसा खः धयागु सिइ दु । वया न्हि न्हि खुसी वना मोल्हुइगु बानि । मोल्हुया लिहाँ वइबले लेंय च्वंगु तःमागु बरमाय् (सिमाय्) देवता दु धयागु विश्वास याना प्रार्थना यात— “जि बेस ठीक ज्वीवं बांलाह्य भात छह्य चूलायमा अले न्हापां हे काय् मचा छह्य दयमा ।” हानं थये नं प्रार्थना यात— यदि जिगु इच्छा पूर्ण जुल धाःसा दच्छि छक भव्य रूपं पूजा याः वये ।”

न्हापा न्हापायापिनि धर्म कर्म याना प्रार्थना याइगु हे अज्यागु ला अथवा अज्योगु मनंतुना धर्म कर्म याइगु ला मस्यु । विशाखा महा उपासिकाया पासापि सलंस अष्टशील कया च्वंबले इमि पासां पासां खँ जुल । छह्यस्यां मेह्यसिके छाय् अष्टशीले च्वनागु धका न्यनेवं लिसः बिइ— जि न्हाबलें लिथुनाप कचमच याना ल्वाना जीवन हना च्वने माः । उकिं जि लिथु नापं हना च्वने म्बालेमा धका अष्टशीले च्वनागु खः । अले मेह्यस्यां धाल— जित ठीकन्ह भात चूलायमा धका अष्टशीले च्वनागु खः । हानं मेह्यस्यां धाल— जिमि भातं मेह्य मिसा मेहेमा धका अष्टशीले च्वनागु । हानं मेह्य मिसां

धाल— काय् मचा छह्य वयेमा धका अष्टशीले च्वनागु खः । (अजुगतिया खँ खः मिसाते लिथुहइगु मयो । हानं लिथु जू वनीह्य नं मिसातेहे खः सं. ।)

उकिं न्हापा न्हापाया पिनि धर्म कर्म याइगुया उद्देश्य छु धका बिचाः याना स्वयेगु अवस्थाय् परंपरागत अन्धविश्वासे लाना च्वंगु खभे दु । आः नं थये परंपरागत धार्मिक अन्धविश्वासे लाना च्वंयि मनुगु मखु । हानं थज्यागु अन्धविश्वास यात छकलं ग्रहण मयासे थःगु बिचारं छकनि खः मखु, ज्यू मज्यू वाला स्वइपि नं मनुगु मखु ।

न्हापा न्हापाया पिनि धर्म याइगु हे अथवा न्हागु पूजा याःसां पूजा सिमधःतले नइ मखु, धलं दंसां न्हिँच्छि छालाना च्वनी । थज्यागु धार्मिक अन्धविश्वास यात थौकन्हे धर्म मधाय् धुंकल, धर्म धाय् नं मलो थें च्वना वल । अथे छालानागुया कारणं अने अनेगु रोग जुल ।

न्हापा न्हापा डाक्टर व अस्पतालया अभावं याना यक्को मनुतेगु जीवन अकारं फुना च्वन । आः थौकन्हे थज्यागु धार्मिक अन्धविश्वासे लतपि यक्को मनुसां छुं भति दहे वनि । आः अज्योगु अन्धविश्वासयात तोफीका कीसं न्हुगु परंपरा व्यवहारे छयला यंके मागु दु । लिपा जुजुं अथे हे थज्यागु अन्धविश्वास मदया नं वनी तिन ।

सुजाताया मनो कामना वं इच्छा याः थै पूर्ण जुल । वयात वाराणसी देशे धनीगु कुले बिया छोट । वयात बालाह्य भात नं चूलात । हानं न्हापां हे काय् मचा छह्य नं वत । अले सुजाताया थः छै उरूवेलाय् वया दैय् छक व सिमाय् पूजा सत्कार याइगु जुया च्वन । वया पूजा सत्कार याइगु दिन स्वांया पुन्ही खुनु लाः । व सिमाय् देवतापिं बास याइ धयागु अबले अनया मनूते विश्वास खः ।

सिद्धार्थ गौतम उरूवेलाय् तपस्या याना बिज्यागु खुदें वय धुंका स्वांया पुन्ही खुनु व सिमाक्वय् च्वं बिज्यात । उखुनु हे सुजाताया व सिमाय् पूजा याय्गु विचारं थः छै वल । वया इच्छा अनुसारं पूजा नं ठीक यात । अले सुजातां नोकनीं (दासी) पूर्णा धयामेसित सःता धाल- छ उगु सिमा याथाय् वना सिमा क्वय् बँ इला सफा सुधर याना च्वं ।

सुजाताया आज्ञा अनुसार पूर्णा दासी अन वन । वं तापाकं निसै स्वयंहे यच्चुसे पिच्चुसे ड्वाम्ह काषाय वस्त्र (म्हासु वसः) पुना तःम्ह सिद्धार्थ बोधिसत्वयात खन । थ्व दृश्य खना थौं पक्का नं वृक्ष देवता लय्ताया थः स्वयं सिमाक्वय् बिज्यागु जुइ धका काचा काचां ल्याहाँ वना थः मालिक सुजातायात धाः वन- “भो मालिक ! छि भाग्य वु का ! थौं ला वृक्ष देवता छिगु सत्कार व श्रद्धा खना अत्यन्त खुशी जुया छिगु क्षीर भोजन यायेत स्वयं प्रकट जुया सिमाक्वय् फेतुना बिज्यागु वु ।”

थ्व खँ न्यना सुजातां साप लय् तातां धाल- यदि छं धाःगु खँ सत्य खःसा थनिनिसै छन्त थ्व दासित्वं मुक्त यान्ना जिं थःम्हाय् समान याना तय् ।

अले सुजाता हत्तर पत्तरं लुंयागु पात्रे क्षीर भोजन तथा ज्वना व थासे वन । तापाकं निसै सिमाक्वे फेतुना

बिज्याम्ह सिद्धार्थ गौतम खना वृक्ष देवता प्रकट जुया बिज्यात धका तसकं खुसी जुल । हानं व सिमाक्वे थ्यंका नं आदर व भक्तिपूर्वकं वसपोलया श्री चरगें प्रणाम याना धाल- हे प्रभु, जिगु मनोकामना गथे पूर्ण जुल अथे हे छलपोल देवताया नं इच्छा पूर्ण जुइमा धका शुभ कामना यासै क्षीर पात्र सिद्धार्थ गौतमया ह्लाती लः ह्लाना बिल । सिद्धार्थ नं व क्षीर पात्र शान्त पूर्वक ग्रहण याना बिज्यात ।

जि नं मवासे च्वनकि सुजातां जित देवता हे समठे ज्वी धका सीका सिद्धार्थ धया बिज्यात-

“मय्जु, जि देवता मखु, छथेन्तुं जाह्य मनू खः ।”

एनं सुजाता पत्याः भजू । लिपा सिद्धार्थ बुद्धत्व प्राप्त याना धर्म प्रचार याना जूगु खना सुजातां थः थःम्हं हे सीका काल । सिद्धार्थ गौतम धाथें देवता मखु छह्य उत्तमह्य मनू खः ।

गुलिखे लिपा छन्हुया दिने सुजाताया काय् यसपुत्र सहितं भगवान बुद्ध सुजाताया छेँ भोजन बिज्यात । गौतम बुद्धया भोजन सिधयेवं सुजाता व यसपुत्रया न्हापायाह्य कला भगवान याथाय् न्होने वया वसपोल यात दण्डवत याना छले लिक्क फेतुत । अले इमित उपदेश बिया चित्त शुद्ध याय् धुंका वसपोल भगवान बुद्ध चतुर्थ सत्य यागु खँ कना बिज्यात । अले इमिसं भगवान बुद्धया प्रति कृतज्ञता ज्ञापन याना बुद्धया शरण वना द्यो भक्ति मन कपटि विचार मदयेका छोट ।

सुजाताया बाखनं परम्परागत द्यो भक्तियात पुष्टि याःसा नं लिपा सिद्धार्थ बुद्ध ज्वी धुंका सुजातां थः थःम्हं थ्वीका काल- व सिमा क्वय् च्वंहा द्यो धका च्वनागु अथे मखु, वला मनू खनिका ।

मनुष्य जीवन

श्री ज्ञानमान तुलाधर

मनुतसें जक मखु प्राणी धाक्कोसिनं सुख हे जक मालाजुइ, इच्छा याइ, तर सुखया सत्ता दुःख हे भोगे यानाचवन । सुख भचा जूसा दुःख हे अपो भोग यायेमा । थुजोगु फीगु मनुष्य जीवनया आयू नं आपा मडु । अपो म्वाः सा सच्चिदं दें खः । उकीसनं ४० दें ५० दें दयव जा शरीर दुर्बल जुया ऊं ऊं त्वे ज्वीका चवने मालीगु । थथे त्वे ज्वीका बा रोग्याहा ज्वीका म्वाना चवनेगु सिकं सिना वनेगु हे कल्याण ज्वीं थें च्वं । आपालं धयाथें बुरा बुरीतसें म्वाय् मयेल सीसां जिल धाइगु कीसं न्यना चवना । थज्योगु अनित्यगु मनुष्य जीवने इतिमिति ककं कमाय् नि याय्ला छेंया विधि व्यवहारनि चले याय् ? गथे याना जीवन हुना थंकेगु ? थ थःगु छेंया भारं कोचीका मने न्ह्याबलें चितासु मदेका ह्लि ब्छोया चवने माः । भतिचा उखे वना धाय् माल धाःसा थौं कन्हे थिकेगु जक मखु वस्तुत हे दुर्लभया जमानाय् नये त्वने तियेगु मदेक मगागु चीज चीज गथे याना पुरे यायेगु ? भचा भचा अम्बानी कमाइ नें जा गाःगु हे मखुत । फुक मनूते म्हुहुइ हाहाकार सिबे मेगु न्यने कुगु मखुत । समुद्रया बिचे दुबे जुइत्यंगु जहाजे चोपिन्त थें आपव विपत, त्रास व भय मनूतयेत जुया चवन । थुजोगु अवस्थाय् मनूतयेगु त्रास भय तना वनी ।

कीसं न्यना तथागु दु थ्व भय धर्म शास्त्रं जक तना वनी, धर्मं जक जय ज्वी । तर गुगु धर्मं भय तना वनी, छु धर्मं रक्षा याइ ? संसारे विभिन्न प्रकारया धर्मं दु । गुगु धर्मं ठीक धाय्गु ? क्रिश्चियनतसें अमिगु हे धर्मं ठीक धाःसा

मुसलमान तेसं जिमिगु धर्मं ठीक धाल । हानं हिन्दू तसें हिन्दू धर्मं ठीक धाःसा बौद्ध तसें फक्को बुद्ध धर्मं ठीक धया चवन । प्रत्येक धर्मावलम्बीतसें थः थः हे ठीक धया चवन ।

धर्मं हे ठीक ज्वीगु खः थुगु बारे छक गाक्क अध्ययन याना स्वये माः थें च्वं । जि अध्ययन याना तथागु अनुसारं जि याकचिगु बुद्धि स्वयबले कीतला बुद्ध धर्मं ठीक जू थें ताः । छाय् धाःसा बुद्ध धर्मं विवेक बुद्धियात थाय् बिया तःगू दु । अन्ध विश्वास यात थाय् मडु । ईश्वरं पुरे याना बी धायेगु खं बुद्ध धर्मं अनुसार मूर्खता खः । बरू उत्साह व प्रयत्न याना थंकुसा दुःख तना वनेफु धाइगु बुद्धया सिद्धान्त खः । आमशानी अनुसार खर्च यायेगु व आमदानी दइगु मार्गं नं माः उपाय नं माले माः । भाग्य यात दोष बी मज्यू । बुद्ध धर्मया उपदेश थ्व हे खः ।

बुद्ध धर्मं भाग्य व अन्धविश्वासयात थाय् मडु । बरू स्वतन्त्र चिन्तनयात महत्वपूर्ण थाय् बिया तःगू दु । दुःख जुल धका कर्मयात दोष बिया चवनेगु बुद्धिमानिता, मखु । दुःख गनं बल, छाय् दुःख जुल धयागु विचार याना, कारण पत्तालगे याना दुःख मदयेकेगु कुतः यायेगुली बुद्ध धर्मं बल बिया च्वं । बुद्ध धर्मं हे मनुष्य जीवन थाहाँ वनेगु लेंपु क्यना च्वं । दुःखया कारण तृष्णा खः । न्ह्याक्व दुसां मगागु तृष्णां याना दुःख जुल धयागु खें बुद्ध धर्मं धया च्वं । उकि बुद्ध धर्मं हे उत्तम ताः । बौद्ध शिक्षा अनुसारं धैर्य व साहस याना जीवन या सुख दुःख सह्याना जीवन हुना घने मास । मेगु लें छुं मडु । अस्तु ।

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी

मिला कंसकार

न्यापला जि बिहार धयागु हे कु धका मस्यु । पासापिके न्यनेगु बिहार धयागु छु ? अमिसं धाइ भिक्षु भिक्षणीत च्वनीगु गुम्बा धाय्ला छै धाय् व थाय् यात बिहार धाइ ।

हानं जि गज्याह्य श्रीघःले धर्मकीर्ति बिहार दु धंगु नं मस्युह्य अले गनं अन वने ननि ! जिमि बाज्यां बरोबर धाइगु थौं श्रीघःले वना वया धका । तर छुया वंगु जि मस्यु । छन्हु जि जिमि बाज्या याके न्यना- श्रीघःले छु दु ? बाज्या न्याबलें माःसां स्वाःसां ज्या पाः याना छुयाः वनागु, गन वनागु ?

जिमि बाज्यां धाइ- श्रीघःले बिहार दु, अन गुंला लच्छि यंक बाखं कनी अष्टमी सल्लु पत्तिक बुद्ध पूजा याइ, छेलफल जुया च्वनीगु ।

हानं जि धया न्होपाः ज्यापाः याना ज्वी माःला ? किताब सुके छेँ च्वना स्वःसा मज्यूला ? गज्यागु बाँबां लागु बाखंत दुगु सफूत दु नि ! व जक स्वःसा ला जि हे ज्यू नि !

हानं जिमि बाज्यां धाल- अन कनीगु किताबि च्वंगु थौं जागु मखु , भगवान बुद्ध कना बिज्यागु की छेँ छेँ व्यवहारे गथे याना प्रयोग यायेगु, उकियात लोगु बाखंत खः । व बाखें न्यन धाःसा कीगु जीवन बांलाक मयुक हनायंके सइ । कीगु चित्त भिधाय् लाइ, तँ पिहाँ

बोसा याकनं शान्त याये फइ । भतिचा सां त्याग चेतना वया वइ । अकिं छिपिं नं छको निको श्रीघःले हुं ले !

छन्हु जि श्रीघःले वना । अन जिमि बाज्यां धाःगु बाखें कनिगु थाय् स्वस्व वया बले जिगु मिखा धर्मकीर्ति बिहार धका च्वया तःगु आखले वन । थ्व हे ज्वीका बाज्यां धाःगु थाय् धका दुहाँ वना स्वया बले अष्टमी जूगुलि बुद्ध मूर्ति न्होने उपासिका धाःपिं शान्त पूर्वकं च्वना च्वन । अले ठीक सुथस्या खुता इले (६ बजे) सकसिनं पाःलाक नमो तस्त भगवतो अरहतो सम्मा सम्बुद्धस्त धका वाक्य ब्वनेगु शुरू याना बुद्ध पूजा कोचाय् कल । अनं लिपा बाखं कन । व बाखं न्यना जिगु मन हिलावन । धात्थे नं कपटि मन चक्ककेत व बानि सुधार हुयेत बाउं न्यने माः । बौद्ध शिक्षा धयागु ज्याय् खेलेदुगु खः ।

हानं छन्हु जिमि बाज्यां धर्मकीर्ति बिहारे सुथे आखः ब्वंका च्वंगु दु । छिपिं नं अन आखः बाँ हुं धाल । न्यापला जिमि केहेँ सुथे सुथे आखः ब्व वना च्वंगु खः । जित छक निरु अन ब्वंकिगु किताबत नं क्यने हल । जि नं छकः बाँलाक च्वनिसँ क्व थ्यंक स्वया । त्रि रत्न बन्दना, धम्मपव, बुद्ध जीवनी, गृही विनय, प्रार्थना संग्रह आदि सफूत ब्वंका च्वंगु दु । जित ला गृही विनय धाःगु सफूचा साप यल । धम्मपव धागु सफू नं बाँला ताल ।

ब सफू स्वसां निर्मे जि नं आखः ब्वंवने मास्ति
धल । जिमि केहे नापं बना भर्ना जुया । गुरुमां पि निहा
स्वहा सिनं पालंपा याना आखः ब्वंकी, साप बांला । राईटि
चवयेगु, हिसाब नं स्थना च्वं ।

गुरुमां पिनिगु खं न्यना ब सत्संगत याना विद्या
ब्वने माः धयागु जि थुल ।

थन हे बिहारे धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी
धयागु नं छगु दु । थन शुक्रवार पत्तिकं निहने ४ बजे निसैं
६ बजे तक रूगु हे तालं बौद्ध धर्मया शिक्षा बीगु दु । बौद्ध
धर्मया जक मखु देश विदेशया चाल चलन नं न्यने दु ।

गुबलें गुबलें विदेशे च्वं च्वना थें च्वं । थ्व अध्ययन गोष्ठी
भर्ना जुया च्वना यक्व सामान्य ज्ञान दयावल । शुक्रवार
पत्तिकं निघौ बौद्ध शिक्षा बीगु, सुथे सुथे आखः ब्वंकीगु ब
अष्टमी, अमाइ, सलहु बले थें पूजा ब बाखें कनी थें मखु ।
गाककं फरक खना । अध्ययन गोष्ठी पात्रें बीगु शिक्षा
व्यावहारिक ढंगं खः ।

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी विशेषं मिसाते
लागी स्थापना जूगु खः । अथे धका मिजंत मथ्या धयागु
मदु ।

आफने देशमा बनेको

जरिदार दोपट्टा साडीको लागि

हामीलाई सम्झनुस

तपाईंको अर्डर अनुसार तिनखा, सिसिमा ट्रेस
कपडा पनि बनाई दिने हौं ।

सम्पर्क स्थान :-

नेपाल सिल्क गार्मेन्ट इण्डस्ट्रीज

जमल टोल, (विश्व ज्योति हल संगै फोन नं. ११२६०-१४३२७)

आरोग्य

मञ्जुदेवी तण्डुकार

संसारे बाबांलागू मूवंगु वस्तुत यववं दु । उर्पि वस्तुत मध्ये दकसिबे हिंसी दुगु व मूवंगु ला आरोग्य लाभर्थे जित ताः । छाया धाःसा म्हंमफयेका च्वने माल धायवं छुं सुख मता । ल्वे जक ज्वीका च्वने माल धायवं वर्थे हिंसि मद्गु जीवन मेगु छु दु । उर्कि सकसिनं स्वास्थ्य लाभ याना च्वनेगु उत्तम जू । धार्थ्ये यागु पारिवारिक सुख नं स्वास्थ्य लाभ याना च्वनेगुली हे दुध्याना च्वंगु दु ।

गुलिस्थां मती व विश्वास खः ल्वे मज्वीका च्वनेगु नं ह्यो नं बियातगु बरवान व भाग्यया फल खः धका । जि स्थये बले जा अथे मखु । भगवान बुद्ध धया बिज्यागु दु- आपा नयेवं, ईब्यो मद्दयेक नया ज्वीवं, न्ह्यो पाः जुल धायवं, ख्वाउ चिकु मिले मजुल धायवं, असन्तोषर्पि नाप होना च्वने माल धायवं, ज्वाः जायक नये मखन धायेवं, न्ह्याक्को दुसां मगागु असन्तोष चित्त जुल धायेवं ल्वे ज्वीका च्वने माली ।

मेगु नं ल्वे ज्वीका च्वने मालीगु कारण बुद्ध धया बिज्यागु दु । सफा सुघर याना च्वने मसल धायेवं, खिति पांय पांय थाका बस हाकुसे च्वक पुना च्वन धायवं, न्होने लाः थाय् खिफाना च्व फाना तल धायेवं, ज्या मयासे संक च्वना अलसी जुया च्वन धायेवं नं ल्वे ज्वीका

च्वने मालीगु खँ बरोबर मन्तेर्पि व अनागारिका गुरूमां पिसं बाखं कनी बले धाइगु न्यना तयागु दु ।

शरीरिक व मानसिक शुद्ध याना च्वनेगु हे मुख्य ल्वे मर्दंगु स्वास्थ्य लाभया कारण खः । उर्किया लागि वातावरण नं बाँलायमा, आर्थिक चिन्तां मुक्त ज्वीमाः । नयेगु थल बल जक सफा याना तये माःगु खँ मखु चःबि समेतं यच्चुक पिच्चुक सफा याना तयेमाः कीयाय् च्वंपिनि नये जक दुसा गाः फायेगु न्ह्याथेसां ज्यू ।

कीत रोग ज्वीगु मयोसा, रोग ज्वीगु ज्या नं कीसं याये मज्यू ।

छुं जुया ल्वे हे जुल धाःसा याकनं स्वास्थ्य लाभ यायेत रोगी सेवा याइह्य, वासः व लोगु नयेगु चू लायमाः धका बुद्ध कना बिज्यागु खँ साप बाँला ताः ।

दकसिबे बाँलागु खँ ला रोगी सेवा याइह्य मैत्री चित्त दुह्य, बिरामीया छु छु नये ज्यू मज्यू स्पृह्य ज्वी माः । घमचासे खि च्व कया बीह्य ज्वी माः । बरोबर बिरामीयात न्ह्याइपुसे च्वंकेत बाखं कने सःह्य ज्वी माः ।

थुकथं व्यवहारे छ्यलाथंके फुसा कीर्पि धार्थ्ये बुद्ध हासीका बुद्धया शरण वनापि ज्वी । अले स्वास्थ्य लाभ नं याना च्वने दै ।

बुद्ध व मार

सुमित्रा ताम्राकार

साधारण मनु व बुद्ध यक्को पाः । अयनं कीत थें बुद्ध यात नं यक्को मार वो । वसपेल मार खना मग्थाः । मार धयाह्य शत्रु खः । तर पिनेयाह्य शत्रु सिकं थःगु मने च्वंहा शत्रु ग्यानापु । बुद्धया जीवनी ब्वना यंके बले पिनेया शत्रु सिकं दुनेया शत्रुं दुःख ब्यूगु खने दु । बुद्धया अनुभव अनुसारं शत्रु धयाह्य नं माः । शत्रु मन्त धायव मनूत स्वेच्छा-चारी व मनोमानी याइपि जुया वइ । लिपा ज्या बाँलाना वइ मखु । मार धयाह्य न्ह्याबलें ल्यू ल्यू वया च्वनी । मार शब्द ध्यान पूर्वक लुम्का तयमाः । बुद्धया ल्यू ल्यू किचः वये थें मार नं ल्यू ल्यू वया च्वंगु दु । बुद्ध जीवनी ब्वने बले मार या खें यक्को वो ।

की ज्या याथ् बले यक्को प्रकारया बाधा वया च्वनी । एसां कीसं मार नाप मग्थासै ल्बाना नं सहयाना नं थःगु ज्या मतोतुसे याना यंकुसां जक कीपि नं भगवान बुद्धया ल्यू ल्यू वीपि जुई । सिद्धार्थ कुमारयात बुद्ध ज्वी धुंका नं मारं लिस्तु, लिना च्वन । कीसं बुद्ध जीवनी ब्वना स्वल धाःसा यक्कों उत्साह व प्रेरणा दया वइ । गथे छह्य विद्यार्थी जांचे छक फेल जुल धका निराश जुया आः हानं आख ब्वने मखुत धका सुं क च्वन धाःसा व गबलें याहाँ बने फइ मखु । अथे निराश मजुसे आः फेल जूसा लिपा यागु पाले ब्वना पास याये धका मती तया जांच बिया वन धाःसा कीपि नं बुद्धया लंपुइ वीपि ज्वी, धर्मकिति बौद्ध

अध्ययन गोष्ठीया सदस्य जुया च्वीपि ज्वी । कीगु ज्याथ् न्ह्याको मार वोसां थ्व ज्या जि सिद्ध याना तिनि तोते धका याना यंकेमाः । सिद्धार्थ कुमार यात नं कीत थें मार वोसां मार नाप ल्वाना संघर्षशील जुया बिज्यात । थथे मार नाप संघर्षयाना सिद्धार्थ कुमारं बुद्धत्व प्राप्त यात । एनं मारं लिना च्वंगु दु । थ्व छगू अनोथागु व अध्ययनया विषय खः । आदर्शकाय् बहगु खें खः ।

सिद्धार्थ कुमारं राज्य तोता पिहाँ बने त्यंबले मारं धाल ए सिद्धार्थ, थजागु सुख सस्पर्ति आया च्वंगु राज्य तोता बने मते । थनि न्हेनु लिपा छ चक्रवर्ति जुजु ज्वी तिनि । थज्यागु सुख वंभव तोता जंगले बने मते । छ दरबारे सं लिहाँ हुं । छं मनं जुनाथें जनतां छन्त माने याइ मखु ।

थथे आकाशबाणी थें नबाना हःबले सिद्धार्थ कुमारं धाल- हे मार ! चक्रवर्ती राज्य सुख भोग प्राप्त जुई धका जिनं स्यु । तर जित अन्यागु सुख भोग मयो । जितला जन जीवन सुखित मुदित याये दःसा गाः । व हे उद्देश्य ज्वना थौं जि पिहाँ बने तेनागु खः ।

सिद्धार्थ गौतमया थ्व खें न्यना मारं धाल- ज्यूका थनि निसें छंगु मने गुबले मखुगु कल्पना राग, द्वेष उत्पन्न ज्वी अबले जि स्यू छंगु तुति ज्वना को फायेगु ।

सिद्धार्थ कुमार बुद्ध गयाय् वना बोधिबृक्ष सिमा क्वय् बुद्धत्व प्राप्त यायेत फेनुना थंबले मार वया धाल- हे

सिद्धार्थ, छत ध्व आसने च्चनेगु अधिकार महु । छं छु पुण्य
याना तयागु दु ?

सिद्धार्थया लिसः खः- जि साधारण मनुतसें त्याग
याये मफुगु त्याग याना वया । दश पारमिता पुरे याना वया ।
थये धाल नं भयंकर नक्सां मारं ह्याःवल । तर सिद्धार्थ
कुमारं मार यात बुका बिल ।

सिद्धार्थ कुमारं बोधिज्ञान प्राप्त याये धुंका भिक्षा
पवं बं बले वहे पापी मार वया धाल- ए सिद्धार्थ छं गृह
त्याग याना बुद्धत्व प्राप्त यात । छंगु दर्शन याय् धका छं
कला मां बौ कपिलवस्तुइ गज्यागु आय् बुबुं पिया च्चन ।

अन वया ह्हापां भिक्षा पवं वने माः का !

आः जि बुद्ध ज्जीधुन, जित पक्षपात मथो धका
गौतम बुद्धं लिसः बिया बिज्यात । जिगु लागि सु उत्सुक
सु अनुत्सुक । जिगु लागि साधारण जनता नं ला उत्सुक हे
जुया च्चन । उकि अज्यागु पक्षपात याये मखु । जि छति
निसें फेलाक भिक्षा पवने । बुद्ध जुसें निसें परि निर्वाण ज्जी
मधुंकु तले वसपोल यात मारं लिना दुःख बिया च्चंगु खें
बुद्ध चरित्रया विशेषता खः । थुकिं सो दु बुद्ध लोकोत्तर
मखु लौकिक खः । छो मखु मनु खः ।

-०-

२६१८ रौं बुद्ध जयन्तीको

हार्दिक शुभ कामना

तारः ["हिमालआयरन" काठमाडौं
"हिमालआयरन" रक्सौल

फोनः [काठमाडौं ११४९०
निवास ११२९०

हिमाल आयरन एण्ड स्टील (प्रा) लि०

(नेपाल कम्पनी कानून अन्तर्गत रजिस्टर्ड भएको)

फैबट्री :- परवानीपुर

पोष्ट बक्स नं. १३३

"ज्योतिभवन" कान्तिपथ

बीरगंज, नेपाल ।

काठमाडौं, (नेपाल)

सम्मादिद्धि (सम्यकदृष्टि)

धम्मवती

शासनध्वज धर्माचार्य

सम्मा = मद्द'क बा पायच्छि ज्वीक अथवा सत्य थें,
दिद्धि = खंकेगु बा थ्वीका कायेगु यात सम्मादिद्धि धाई ।

सम्मादिद्धि (सम्यकदृष्टि) निगू शब्द मिले जुया
वने जुया च्वंगु वाक्य खः । “तर थुकी चेष्यदोल बुद्ध
वचन अर्थात् त्रिपिटकया मूल हा हे सुला च्वंगु दु ।

धात्थें सुखगु निर्वाणं प्राप्त थायेत आर्य अष्टांगिक
मार्ग बाहिक मेगु लेंपु मद्दु । आर्य अष्टांगिक मार्ग धयागु
छु छु ?

- (१) सम्मादिद्धि = मद्द'क थ्वीका कायेगु (ठीक समझदारी)
- (२) सम्मासङ्कुप्प = मद्द'क कल्पना यायेगु (ठीक चिन्तन)
- (३) सम्मावाचा = मद्द'क खें ह्लायेगु (ठीक वचन)
- (४) सम्मा कम्मन्त = मद्द'क ज्या यायेगु (ठीक कर्म)
- (५) सम्मा आजीव = मद्द'क जीवन हनेगु (ठीक जीवन)
- (६) सम्मा वायाम = मद्द'क उत्साह यायेगु (ठीक वीर्य)
- (७) सम्मासति = मद्द'क होश तयेगु (ठीक सावधान)
- (८) सम्मा समाधि = मद्द'क चित्तस्थिर (ठीक चित्त
एकाग्रता)

थ्व आर्य अष्टांगिक मार्गया दुग व्हेँ ला पायच्छि
ज्वीक थ्वीका कायेगु अर्थात् सम्यक दृष्टि हे खः । थ्व
मद्द'क थ्वीका कायेगु शक्ति मदयेकं मेमेगु मद्द'क कल्पना
यायेगु (सम्यक संकल्प) मद्द'क खें ह्लायेगु आवि छुं नं दे
मखु । गथे कि किसि धयाह्य गबलें स्वय मननिन्हेसिनं

तःधिकह्य मे छह्य खनेवं किसि धयाह्य थ्व हे ज्वीका धका
थुइका काल धाःसा अथवा कल्पना यात धाःसा वयागु
कल्पना पायच्छि मजू । छाय धाःसा वं मे यात किसि धका
सम्मे जुया च्वन । थथे ज्वी बले मद्द'क कल्पना गथे
याइ । हानं वं मेपिन्त कनी बले नं अथे हे कनी किसि
धयाह्य थथे न्यकू दुह्य धका इत्यादि । अले सम्मावाचा
अर्थात् मद्द'क खें ह्लायेगु गनं ज्वी । वयागु खें पायच्छि
मज्जीबले ज्या नं गति लाइ मखु अर्थात् मद्द'क ज्या ज्वी
मखु । ज्या द्वनीबले जीवन गनं पायच्छि ज्वीक चले ज्वी
ले ? जीवन गति मलाइ बले वयागु कुतः नं मखुथे ज्वी
अले होश नं मदया वनी । होश हे मदबले चित्त थातं गनं
च्वनी । सम्यकदृष्टि मदेकं मेगु च्वेयागु आर्य मार्ग गबलें हे
प्राप्त थाय् फे मखु । उकि ग्यसु लागु च्यापु लेंपुया मुक्य
नायो हे सम्यकदृष्टि खः ।

पायच्छि ज्वीक थ्वीका कायेगु शक्ति बत धायेवं
तिनि मद्द'क कल्पना यायेगु, मद्द'क खें ह्लायेगु, अर्थे हे बया
वइ । थ्व सम्यक दृष्टि शयेकेया लागी अध्ययन माः,
सत्संगत भिनेमाः, बाखें न्यना स्वतन्त्र चिन्तनं विचार थाये
फयेके माः । थ्व सम्यकदृष्टि थुल धायवं बुद्ध वचन थूमू
व बुद्धयात ह्यस्यूह्य ज्वी व लें मद्द'ह्य ज्वी ।

की सकस्यां सुख यो । कीत सुख यो धयागु धात्थें
खःसा ह्लापां सम्यक दृष्टि नि बयेके माः । यथार्थ ज्ञान

कीके दत्त धार्येवं तिति कीगु जीवन सुखमय ज्वी ।

श्व सम्यकदृष्टि त्रिपिटकया मूल सार जुया च्वंगु व महत्त्व दया च्वंगु या अंग न्यागू दु :-

(१) कम्मस्सकत्ता सम्मादिट्ठि = अर्थात् थःमहं यानागु ज्या भिगु खः मखु बाँलाक सीक्य फंगु ज्ञान अथवा थःत व मेपिन्त हित व कल्याण ज्वीगु हे जक ज्या याय् सइगु ज्ञान ।

(२) फान (ध्यान) सम्मादिट्ठि = अर्थात् चित्तया चञ्चल स्वभाव सीका, चित्तया बसे वना गबलें शान्ति दँ मखु, धयागु श्वीका चञ्चल चित्तयांत बसे तयेगु ज्ञान ।

(३) विपस्सना सम्मादिट्ठि = विशेष संसारया स्वभावयात हास्पूहा जुया अथवा संसारया वास्तविकता हे छगू हेतुं जक बने जुया वया च्वंगु स्वभाव, हेतु मंतकि निरौध ज्वीगु अस्थिर धका श्वीका संसारयात अनित्य दुःख अनात्मा कथं श्वीक्य फुगु ज्ञान ।

(४) मग सम्मादिट्ठि = अर्थात् अकुशल वा क्लेश थ कारणं दुःख जुल धका श्वीका दुःखया कारण जुया च्वंगु नृष्णा यात छेवन याइगु मार्ग ज्ञान ।

(५) फल सम्मादिट्ठि = अर्थात् क्लेशया कारणं दुःख दया वल धयागु श्वीका व क्लेशयात नाश याये धुनेवं शान्ति दुगु निरोध सत्ययात सत्य हे भाःपा सुखयात सुख धका श्वीक्य फुगु फल ज्ञान ।

थन च्वयागु न्यागू अंग मध्ये नं मुख्यगु लेंपु कम्म सकत्त सम्मादिट्ठि खः । न्ह्यागुं छगू ज्या याय् बले व ज्या थःतनं करपिन्त नं हित ज्वीगु खः मखु श्वीका ज्या याय् फल धायवं कम्म सकत्ता सम्मादिट्ठि दइ । श्व ज्ञान महुतले मनूतसें -ह्याक्को सुख सी धाःसां सुखमय जीवन प्राप्त याये फँ मखु । कीपिं छो भक्ति मन कपटि जुया च्वना । मन चक्कंकेगु मती मतः । ईश्वरं दुःख मदेका विइ धका विश्वास याना छो भक्ति याना बरदान फोना च्वना । दुःख गनं वल । श्व जित जुया च्वंगु दुःख जित्तुं

देकागु खः धका तक्क नं विचार यागु मखु । अले गनं सत्यगु ज्ञान प्राप्त ज्वी । थःगु दोष यात थःमहं मखं कुस्य छो याके दुःख मदेका ब्यू धका फव फवं थह्यन्तुं दुःख दयेका गो ईश्वर धका हाला च्वनीपिं नं कीगु पुचले महुगु मखु । श्व कम्म सकत्ता मिच्छादिट्ठि (मिथ्यादृष्टि) खः । थःगु मन शुद्ध याना, त्याग चेतना दयेका, थः जक कति लाकेगु मती मतसे निस्वार्थ पूर्ण ज्या याना यंके माः धयागु कम्म सकत्ता सम्मा दिट्ठि (सम्यकदृष्टि) दुसा तिति धार्येया सुख दँ ।

मनूते पुचले थज्यापिं नं दु गुपिसं ईश्वर धयाहा महु, धर्म धयागु महु धका लाको पाको सना न्ह्यागु याना नं थः कतिलाकेगु म्बःसा गोया त्यो मत्यो मधासे मिथ्या मार्ग लाना च्वंपिं दु । अले थःह्यं मेपिन्त ववाना व कोत्यला तःगुलि मेपिसं नं हानं दावे लाका कोत्यलेगु स्वइ । थकथं बदला काकां दुःखमय जीवन हना च्वने माल । जि मचाबले न्यना तथागु दु "कतिलाके सः लिसे दुःख ज्वी" धका । अत्रले थये धाःगुया अर्थ जि मथू । जिगु मने जक थये खँ ह्लाः कतिलाके सयानं दुःख ज्वी ला ? कतिलाके सः लिसे ऊन सुख जक ज्वी धका च्वनागु । तर थौं श्व खँ थूथें च्वना वल । मनूतसें थः कतिलाके सः लिसे मनूखं मनूयात विश्वास याय मछिना वल । धर्मया नामे नं कति-लाकेगु दया वो बले भरोसा कार्यपिं मदया वल । कतिलाका ज्या याःगुलि म्बाःमहुगु खँ न्यने माल । अले मने परचाताप व पीर जक जुया दुःख दया वल धयागु आः थुया वल । धात्थें खः खनि कति लाके सःलिसे दुःख ज्वी यो धयाथें च्वन ।

अथे हे सुं ध्यापारीं थःके दुगु वस्तु सुचुका थिके याना मीगु मती तल, मेपिसं नं अथे हे मती तथा थिके याना मिल । थये मती वो बले थःमहं मेपिके छुं न्याय् बले नं थिके ज्वीक न्याय् माल । सकलें कतिलाके सया वो बले फुकसितं दुःख जुल । अथे हे कीगु व्यवहारिक जीवने सत्यगु सम्यक दृष्टि (पायछिगु ज्ञान) महुगुलि दुःख

ज्वीगु ज्या कीसंतुं याना चरन । थ्व खँ बाँलाक थुल धायवं तिन की सकसितं सुख ज्वी ।

उदाहरणया लागी छगू इतिहासया खँ न्ह्यायने । अशोक जुजुया पाले थ्वीक कना ज्या याइपिं व थ्वीक न्यनीपिं दुगुलि मखा अबले अड्डा व जेल हे ज्याय् खेले मदया वंगु । छाय् धाःसा ज्यलाहा व फटाहा संत । थः जक कति साकेगु नियतं ज्या याइपिं मन्त । सकसितं आनन्द । थये जूगु थःगु दोष व थःम्हं यानागु ज्या भि मांभ धयागु थ्वीके फुगु कम्म सकता सम्माविट्ठि ज्ञान दुगुलि खः ।

ध्यान सम्यक दृष्टि धयागु धःगु मनयात बसे तय फँगु ज्ञान । मन वंथाय् शरीर मवंसे शरीर वंथाय् मन ल्यू ल्यू बना दुःख ज्वीगु ज्या मथायेगु ज्ञान यात हे ध्यान सम्यक दृष्टि धाइ । मन शुद्ध व मन वः लागुलि अष्ट लोक धर्म खना विचलित ज्वी मखु । थ्व ध्यान सम्यक दृष्टिया खँ थ्वीकेत भौतिक सुख व आध्यात्मिक सुख निगू छुटे याये फयके माः । भौतिक सुख सोया नं आध्यात्मिक सुख तःन्हं धयागु थ्वीके माः अले तिन ध्यान सम्यक दृष्टि दुम्ह ज्वी । मखुसा न्ह्याक्को दुसां मगागु तृष्णाय् भुले जुया विलाषिताय् भुले जुया असन्तोषी व भौतिक सुख जक आशा याना चवनी, आध्यात्मिक सुख दं मखु । कल्पना व चिन्ता जक ज्वीका दुःख सिया च्वने माली । थ्व खँ मथूगुलि हे धन दुपिं नं धन मडुपिं नं दुःखे साना च्वंगु ।

विपस्सना सम्यक दृष्टि धयागु छु ? विशेषं संसार या गतिविधि यात बाँलाक खंका च्वनेगु यात विपस्सना सम्यक दृष्टि धाई । संसारे दया चक्क वस्तु अनित्य (परिवर्तन) दुःख व अनात्मा खः धका थ्वीका कायेगु ।

संसार धयागु छु ? नाम सन्तति व रूप सन्तति यः खुसि धाः खः । मन व भौतिक पदार्थया क्रिया कलाप

या स्वभाव यात मडंगुलि वा मथूगुलि जिगु जिगु धका नित्य भाःपा च्वन । थ्व रूप, कर्म चित्त, ऋतु, आहार थुपिं प्यता कारण रूप (संसार) बने जुया च्वन । (Mind & matter, सं.) रूप निता चूलागु या कारण नाम चित्त बने जुया च्वन । थुगु कारण बने जुया च्वंगु नाम रूप धर्म (स्वभाव) स्थिर जुया मच्चं । तर कीसं नित्य भाःपा च्वना । थये थ्वीका च्वनेगु विपस्सना मिथ्या दृष्टि खः । गबले तक अनित्य यात नित्य, असत्ययात सत्य भाःपा च्वनी अबले तक कीत धाथेंगु सुख गबलेंहे प्राप्त ज्वी मखु ।

कारण व कार्य निता चूलाना अर्थात कारण छुता वया संसार बने जुया च्वन, क्लेश वा तृष्णां याना दुःख जुया च्वन धयागु थ्वीका अनित्य दुःख अनात्मा धयागु खंका जीवन हना यंके फुम्ह सित विपस्सना सम्यक दृष्टि दुम्ह धाइ ।

मार्ग सम्यकदृष्टि धयागु छु ? दुःखया कारण अविद्या व क्लेश खः धका खंका स्रोतापत्ति (अन्धविश्वासं मुक्तगु जीवन) सकुदा गामि, अनागामि, अरहत रूपी मार्ग ज्ञानं क्लेश नाश याना छोये फइगु ज्ञान यात मार्ग सम्यक दृष्टि धाइ ।

फल सम्यक दृष्टि धयागु छु ? क्लेश वा तृष्णायया कारणं दुःख जूगु धका सीका मार्ग ज्ञानं क्लेश कोत्यला राग रूपी मि रहितगु सत्यगु सुख यात धाथेंगु सुख खः, शान्ति खः धका ज्ञानं खंका च्वंम्ह व्यक्ति यात फल सम्यक दृष्टि ज्ञान लाभिम्ह धाइ ।

चिकिहाक याना धाय् माल धाःसा सम्यक दृष्टि दुम्हे सिके दूर वरिं ज्ञान दइ. शंका दइ मखु, न्ह्यागु छगू जूसां थ्व थये छाय् जुल धयागु कारण थ्वीका कायेगु ज्ञान दइ । न्ह्याथाय् नं पायछि ज्वीक मनं खना ज्या याय् सइ ।

Hearty Greetings

**On Happy Occassion of Vaishakh Purnima
Birth Enlightenment and Mahaparinirvan
of the *LORD BUDDHA***

**GRAND WOOL CENTRE
ASAN, KATHMANDU**

**२६१८ गू बुद्धजयन्तिया
उपलक्ष्ये**

हार्दिक शुभ-कामना

मोतिमान रत्नमान

जुद्ध सडक, काठमांडौ

जिगु नुगःलय् बुद्ध

केशरमान ताम्राकार

“भगवान् बुद्ध” छो खः ला कि मन् ? थ्व छगू न्ह्याइपुसे च्वंगु जटिल प्रश्न खः । थुप्रां नं थुइके थाकुगु न्ह्यसः खः । वसपोल छह्य द्योया रूप्य् नं काये मछि न त मनूया रूप्य् हे । तर, धार्थे धायेगु जूसा भगवान् बुद्ध छह्य मनू खः, गुह्य कि सर्व अर्थ सिद्ध जूह्य अले बोधिज्ञान प्राप्तह्य खः । सिद्धार्थं थें बोधिज्ञान लाये अःपु मजू । अले थ्व साधारण मनूतय् शक्ति पिने लाःगु खें खः । यदि सुयाकें थथे बोधिज्ञान प्राप्ति या लिसें सर्व अर्थ सिद्ध यायेगु शक्ति दुसा व मनू मखु । व मनूतय् गुणं अले मनूतय् पुचलं छतें च्वय् थ्यंहा खः । अले उकें थ्व हे खं याना बुद्ध थःत मनू मधा छह्य बुद्ध धाल । उकें जीसं बिचा याना स्वयेबले बुद्ध छह्य मनू बा छो निह्यय् छह्य खः धका धायेमछि ।

आ कीसं छगू उपमा कया छको बिचा याये । छन्हु बुद्ध सिमाक्वय् आनन्दं च्वना बिज्याबले छह्य ब्राह्मणं न्यंवल- छःपिं सु खः ? थ्व न्ह्यसः बुद्धया ह्यायपन्य लायेसाथं बुद्धं ब्राह्मणयात छको स्वल । अले धाल- जि बुद्ध खः । “छःपिं राक्षस, मनू, अले गन्धर्व, नाग मध्ये छःपिन्त सु धाःसा बाँलाइ अथवा अपिं मध्ये छःपिं सु खः ?” धका ब्राह्मणं हानं न्यन । ब्राह्मणं न्यंगु न्ह्यसयात हानं लिसा काकां धया च्वन । “जि बुद्ध खः ! बोधि-

ज्ञान प्राप्त याना बोध जुयाहा, ज्ञानी जुयाह्य जूगुया निंति जि बुद्ध खः ! जि मनू मखु न त छो, नाग गन्धर्व मध्ये छता हे खः ।” थ्व खें न्यना ब्राह्मण तसकं अन्न चाल । तर उगु इलय् न्यंहा ब्राह्मण खना की अजू चाये मागु खें महुं छायाःसा उगु इलय् निता हे जकं धायेगु खास याना दु व खः छो व मनू । छो धायेमात्रं अलौकिक शक्ति दुह्य मनूतय् शक्ति पिने लाःह्य अथवा मनूतय्सं याये फेमछुगु ज्या याइह्य धका भापिइ धुंभी । अले मनू धायेमात्रं छह्य साधारणह्य मनू गुह्य मनूया थन मू हे महु । थ्व खंयात बिचा याना स्वयेबले बुद्ध छह्य छो बा मनू निताय् छता अवश्य नं जुइ धका कीसं धायेफु जके धायेगु व जुइ हे फु धका धायेगु यक्को पाः थुलि पाः कि सर्गः व पाताः गुस्ति पाः उलि हे पाः । अले थ्व हे पाःगुयात वाये थें बुद्ध धका धाल । थ्व बुद्ध धइगु शब्दय् छो व मनूया गुण नितां ल्वाकज्याः । अले बुद्धं थःत बुद्ध धका हे जक भापिल । छायाःसां न्ह्याह्य मनूत नं बुद्धिमान जुजुं लिपा वया सर्व अर्थ शिद्धह्य जुया अले बोधिज्ञान प्राप्त याना बुद्ध जुइफु धासैलि वंत मनू धका गथे मधायेगु । थथे बिचा यायेबले अवश्य नं बुद्धयात मनू मघासैं गाइमखु । वसपोल छह्य की थें हे जाःह्य मनूया कोर्थं जन्म जूगु खः । वसपोलयाके मनूया गुण सकतां दु । तर, लिपतय् वया वसपोलं छगु

अद्भूत शक्ति क्यना बिज्यात । वसपोलं थःगु उत्साह व
 उद्योगं बोधिज्ञान प्राप्त याना बिज्यात । थ्व छु मनु जुया
 हे मखा ? उकिं वसपोलयात मनु खः मधासे च्वने फइ
 मखु । संसार्य कुतः जक याःसा न्ह्यागु ज्या नं यायेफु ।
 थौं तकया सुला कासा कल्लय् पिच्चा या वये फु । असम्भवगु
 धका तथा तःगु नं कल्लय् वया सम्भव जू धका धायेफुसा
 मनुतयसं याये मफेगु छं मडु । थुकिया ज्वलन्त उदाहरण
 कथं कथं बुद्धं बोधिज्ञान प्राप्त यात । अले थ्व हे बोधिज्ञान
 प्रप्तिया आधार्य मध्यम मार्ग क्यने फत । अले थ्व हे
 मध्यम मार्गया आधार्य मनुतयसं शान्ति लुइकल । थ्व
 फुकं वसपोल छह्य छोया गुणं युक्त जुया मखु मनुया गुणं
 युक्त जुया खः । अले वसपोलं थ्व हे मनुया कुलय् जन्म
 जुया हे जक थ्व फुकं ज्या यायेफत । उकिं वसपोल छो
 मजुसे मनु जुल । वसपोलयाके मानव ह्वयया दुने दुवाला
 श्रद्धेगु शक्ति दु । वसपोलयाके राग, द्वेष, मोहयात न्हंका
 छ्वयेगु शक्ति दु गुकें याना वसपोल छह्य साधारण मनु
 मखसे छह्य असाधारणह्य मनु जुल । तर सुं साधारणह्य
 मनु जूसा वैत मनु धायेगु चलन दु अले असाधारण गुण
 बुह्यसित छो धायेगु चलन दु । अले थ्व हे चलनया स्वःगु
 सुंकाया दुने लान, च्वंगु समाजं वसपोलयात छोया रूप्य
 कल्ल । वसपोलयात छो धाल ।

थये छगू न्हगु ज्या यायेवं सुइतं छो धका धायेगु
 जूसा थौंकल्लय्या न्हंनहगु वस्तुया निर्माण याइपिं मनुतयत
 व वैज्ञानिकतयत नं अवश्य नं छो धका धायेमा । अमिसं
 हवाइजहाज दयेकल हावाय् ब्वया च्वनेगु छग प्रहलं मेगु
 प्रहलय् वनेगु ता छुइत कुत याना उके सफल जुल धासा

छु कीसं अमित छो मधासे गाइ ला ? छायाधःसा छुं
 छगू असाधारण ज्या यातकि हे थन छो धका धाये धुंकी ।
 बुद्धं नं थज्यागु न्हगु छगू सिद्धान्त बिल । छपु लेंपु क्यन ।
 गुगु लेंपुइ सुख व शान्ति भयलय्पुनाच्वंगु दु । अले थ्व हे
 गुणयात कया बुद्ध छो खः धका भापिल । थन्यागु कथं
 बिच्चा याना स्वयेबले बुद्ध छो खसा आविष्कारकत जक
 गथे मनु जुइ । उमिसं नं संसार्य फक्को ज्युगु व भिगु
 दयेकल । उमित जक छाया मनु धाल ? छो मधाल छाया ?
 तर वैज्ञानिक तयके आध्यात्मिक उन्नति खनेमडु । बुद्धयाके
 आध्यात्मिक उन्नति दु । थःगु मने च्वंगु, तृष्णायात वसपोलं
 कोत्यले फु । थये बिच्चाः याना स्वयेबले बुद्ध छो मखु छह्य
 असाधारणह्य मनु हे खः । थये हे खःसां बुद्धप्रति उच्चगु
 श्रद्धाया फलस्वरूप मानव-समाजं बुद्धयात छोया रूप्य
 हनाच्वंगु दु छाया कि बुद्धं मानव मात्र यात जक मखु सकल
 प्राणी वा सकल लोकायात सदां निगु व कल्याण ज्वोगु
 मध्यम मार्ग क्यना बिज्यात । बरू वैज्ञानिकत व मेमेपिं
 निर्माण कर्तातयत बुद्धयात थें जाःगु श्रद्धा संसारं मतः,
 छायाधःसा थुमिसं आविष्कार याःगु हवाइजहाज, बम आदि
 वस्तुं भिकेगु नं याः, स्थंकेगु नं याः, गन कि बुद्धया लेंपुइ
 भिगु सिबे मभिगु धइगु भ्याःहे मडु, बरू बुद्धं क्यना बिज्याःगु
 थुगु काल्याणकारी मध्यम-मार्ग्य वने धाःसा साप हे थाकु,
 थुकिया लागि ब्वातुगु धैर्यं व थःत थह्यं चिनाः दुगु सम्यक्
 संकल्प माः । उकिं वसपोलयात छो धका माने याना श्रद्धा
 तथा पूज्यायेगु जक कीके अधिकार दु । थये याये ह्याःपिके
 बरू अधिकार दु बुद्धयात पूज्यायेगु छह्य नेताया रूपे, मार्गं
 दर्शकया रूपे अज्ज ला शान्तिया प्रतीकया रूपे जक । छाया
 कि बुद्ध छह्य मानव खः ।

सुखमय दाम्पत्य जीवन

बुद्धकालीन महिलाबाट

शुद्ध गृही जीवन र सुखमय दाम्पत्य जीवन बिताई, धर्मावबोध गरी मोक्ष मार्ग पहिल्याउन सकिन्छ भन्ने कुरा नकुलमाता उपासिकाको जीवनीबाट देखिन्छ ।

गृही सुखको मुख्य अङ्ग नै स्त्री-पुरुष दुवैको समान विचार, समान आचरण, समान वंश तथा समान श्रद्धा र बुद्धि आदि हुन् । प्रायः व्यवहारमा भने स्त्रीलाई मात्र सिकाउन चाहन्छन् परन्तु पुरुषले सिकनु पर्ने गुणलाई भने वास्ता राख्दैनन् । यदि हाम्रो आर्य संस्कृति अनुसार स्त्रीलाई “अर्धाङ्गिणी” भन्ने हो भने अर्को अर्धाङ्ग हुनेको पनि स्मरण राख्न सक्नु पर्छ । केवल अर्धाङ्गिणी हुने स्त्री मात्र सुशिक्षिता, सुविनीता, शीलवती, आज्ञाकारिणी तथा पति-व्रता भई; अर्धाङ्ग हुने पुरुष भने अशिक्षित, अविनीत, अशीलवान् अनाज्ञाकारी तथा पत्नीव्रत नभएमा गृही जीवनको कुनै मतलब निस्कन सक्दैन तथा त्यस्तो दाम्पत्य जीवन सुखमय पनि हुन सक्दैन ।

स्त्री-पुरुष दुवैको बीच समान विचार, समान गुण तथा समान श्रद्धा भएमा मात्र सुखमय दाम्पत्य जीवन बन्न सक्छ भनी भगवान्ले अंगुत्तर निकाय प्रथम संवासे सूत्रमा बताउनु भएको छ ।

त्यस्तै गरी स्त्रीले पुरुष प्रति र पुरुषले स्त्री प्रति गर्नुपर्ने कर्तव्य बारेमा दीर्घनिकायको सिङ्गल सूत्रमा उल्लेख भएको छ ।

सुखमय दाम्पत्य जीवनको पूर्ण आदर्श नकुलमाता र नकुलपिताहरूका जीवनमा पाइन्छ । नकुलमाता र नकुलपिताको बीचमा कतिको स्नेह, समझदारिपन, सहिष्णुता, विश्वास तथा भक्ति रहेछ भन्ने कुरा उनिहरूले आफ्नै सुखबाट परस्पर प्रकट गरेका सन्तोषजनक कुराहरूबाट प्रष्ट बुझ्न सकिन्छ ।

उनीहरू दुवै बुढा र बुढी भइ सके पछि भगवान् बुद्ध एक दिन सुंमुमारगिरी नगरमा जानु भएको थियो ।

अतः त्यस दिन भगवान् बुद्ध आइपुग्नु भएको खबर पाउनासाथ उनिहरूले भगवान्लाई भोलिको निम्ति भोजन द्वारा निम्त्याए । भोलि पल्ट वहाँ उनीहरूको घरमा जानु भयो । बुद्ध माथि यिनीहरूको मनमा अगाध विश्वास थियो । बुद्धको अगाडि आफ्नो भित्री हृदयका कुराहरू विश्वास पूर्वक पोख्न पाउँदा यिनीहरू सारै खुशी हुन्थे ।

त्यसदिन, भगवान्ले भोजन सिध्याइसके पछि, एक छेउमा बसेका यिनीहरूले— बुद्धका अगाडि आफ्ना भित्री हृदयका कुराहरू विश्वास पूर्वक पोख्दै, आफ्ना बितेका जीवनका कुराहरू अनुस्मरण गर्दै, अत्यन्त प्रसन्नताका साथ नकुलपिताले नकुलमाता प्रति आफू पूर्ण सन्तोष रहेको कुरा सुनाए । अनि नकुलमाताले पनि आफू कुमारीका अवस्थामै नकुलपिता संग विवाह भई आए देखि आफू पनि नकुलपिता प्रति सदा सन्तुष्ट रहेको मात्र होइन उनी प्रति कुनै कुभा-

वनी समेत मनमा उत्पन्न नभएका कुरा प्रकट गरिन् । यसको साथै यस जन्ममा मात्र नभई पर जन्ममा समेत उनी सँग एक साथ बस्न पाए हुन्थ्यो भन्ने कुरा पनि दृढताकासाथ प्रकट गरिन् ।

उनीहरूका मनसाय बुझी भगवानले “परलोकमा पनि एकै साथ बस्न चाहनेले— समान चर्या, समान विचार, समान श्रद्धा तथा समान बुद्धि र गुणहरू हुनु पर्छ” भन्नुभयो ।

सत्यक्रया

एकदिन नकुलपिता गृहपति बिरामी भए । नकुल-माता गृहपत्नीले अनेक बँद्यहरू बोलाई औषधी गराइन् । किन्तु रोग निकोपार्न सकिनन् । बँद्यहरूले औषधी गर्न छाँडिदिए । अनि भक्तिनी नकुलमाताले “रोगव्याधी नहुने प्राणी यो संसारमा कुनै पनि छैन । यिनलाई बँद्यको औषधीले रोग निको पार्न सकिएन । बँद्यले पनि त्यागी सषयी । यस्तो अवस्थामा मैले आफ्नो सत्यक्रया द्वारा यिनको रोग निको पार्न सक्नु पर्छ” भनी विचार गरी उनी आफ्नो पतिको अगाडि गई उनकोहृदयमा प्रीति उत्पन्न हुने गरी नकुलमाताले जुन रूपले आफ्नो पतिलाई सत्य कुराहरू सुनाइन्— ती सान्हरू मर्मस्पर्शी तथा आश्चर्य-जनक छन् । यी कुराहरू तलको “बिरामी पतिलाई आश्वासन भन्ने शीर्षकले प्रष्ट गरेको छ ।

मानिसहरू प्रायः मृत्युदेखि डराउँछन् र मृत्युको बारेमा कुरा गर्न चाहन्छन् अथवा भय भीत हुन्छन् । किन्तु बुद्ध धर्ममा मानिसहरूलाई मृत्युको बारेमा प्रष्ट रूपले निर्भीक भई, सफा सफ कुरा गर्न बानि सिकाई दिएको छ । क्षणक्षणमा मृत्युको सम्झना दिलाई अप्रमादी भई जीवन बिताउन तिर प्रेरणा दिइएका छन्, न कि प्रमादी भई हतोत्साही बनाउन । यदि मृत्यु पछि दुःख चाहन्छ भने जिउँदै छँदा त्यसको तयारी गर्नु पर्छ, नकि मृत्यु पछि ।

त्यसैले इहलौकिक जीवनलाई नै रात्रो बनाउन सक्नु पर्छ । रात्रो जीवन बिताउन सकेमा मृत्युपछि मात्र नभई इहलोक मै पनि धेरै सन्तोष पाउन सकिने छ र त्यस्तो पुरुष मृत्यु देखि डराउन छैन । पुष्यमयी जीवन बिताउनेको मनमा “मैले कसैलाई हिंसा तथा व्यभिचार गरेको छैन, असत्य-वादी पनि भएको छैन, चोरी, डकैती, ऊट-कपट चुक्ली धोकाबाजी तथा कुनै पनि अनैतिक काम गरेको छैन । मेरो जीवन कालमा मैले अहिंसा, सत्य तथा प्राणी प्रति दया र करुणा नै राखेको छु । कसैको कुमलो चिताएको छैन, बरु भलो नै चिताएको छु, भलो नै गरेको छु” भन्ने आत्मविश्वास लिई मृत्युदेखि न हड बडाई “मृत्यु नै भए पनि, मबाट कुनै अराराधपूर्ण काम नभएकोले सुगति मै जानेछु” भनी उ निर्धक्क भइ सन्तोष लिन्छ ।

लुमंका दिसं

न्ह्याबलें ज्वाला ज्वालां थिना बाँलाना
चवनिगु, गबलें तमज्याईगु, खल्ल मवंगु
स्वयहे यंपुसे चवंगु—

हुलास स्टनलेस स्टिलया थल बल
मासा छिकपिनिगु सेवायः—

सोरूम :-

ज्योतिकजी माणिक ज्योति

८/७, मखनत्वा, यें

फोन नं. १४२६३

बुद्ध धो: ला कि मनु ?

बरदेश साय्मि

बिम्ब शान्तिया अग्रदूत भगवान बुद्धया जन्म कीगुहे नेपालय् जूगु खः । कीथाय्हे जन्म जूह्य जूसानं कीसं वसपोलयात हामस्युथें च्वं । खः कीसं वसपोलयात पूजा याना च्वना, भक्ति याना च्वना । अले यदि सुनानं कीके वसपोलयात छाय पूजा यानागु ? वसपोल सु ? धका न्यन धाःसा सायद कीसं लिसः बिइकि- बुद्ध छह्य छोः खः उकिहे कीसं वसपोलयात पूजा याना च्वना । तर जि स्वयंबले बिम्ब वसपोलयात छह्य छोः धका मखुकि छह्य मनु धका माने याना च्वन ! उकि थन थ्व छगू बिचार णीयगु खें खः कि वसपोल छोः लाकि मनु ? आः छकः थ्व बिषय बिचा याय :-

थ्व खें बिचाः यायन्ह्योः कीसं थ्व निं सीकेमाः कि छोः धयाह्य सु ? सायद अप्पोस्यां लिसः बिइ- छो धयाह्य स्वर्गय् च्वंह्य खः, छोःयाके अलौकिक शक्ति दइ, अले वं बरदान बिइ फें । तर जिगु बिचारे छोः अजाःह्यसित धाइ मडु । छोः अजाःह्यसित धाई, गुह्यसिके मानवता दइ, गुम्हेस्यां कीत आपत ज्वीबले ग्वाहालि बिई ।

उदाहरणया लागि कीसं धायफुकि सूं छह्य मनु त्वचं कया च्वन, तर बयाके वासः यायत धेबा मडु । उगु बखतय् व रोगीयात सुनानं भचा धेवा ब्यूसा वं धाइ- छोः थें भीह्य ! उकि कीत ग्वाहालि बीह्य मानवगुणं युक्तह्यहे छोः खः, स्वर्गय् च्वंह्य मखु ।

आः कीसं थुलकि छोः धका धात्थेंह्य मनुयात धाइ । ए जूसा छु कीपिनं छोः ज्वी फुला ? अवश्य,

यदि कीकेनं मानवगुण दःसा । अथे जूसा बुद्धनं छह्य मानवगुणं युक्तह्य मनु खः । उकि कीसं वसपोलयात छोः धकानं धायफु । तर कीसं खनाच्चनापिथें जाःह्य छोः वसपोल मखु । मनु जुयानं थःगुहे मेहनतं, गुणं याना वसपोल छोः जुया बिज्याःगु खः । आः छकः वसपोलयाके दुगु छुं गुणया विषये संक्षिप्तं बिचाः याये-

(१) मार्ग-प्रदर्शक- वसपोल छह्य मार्ग-प्रदर्शक खः । वसपोलं कीत न्ह्यु. अःपुगु व ज्या खेले दुगु लें क्यना बिज्यात । वसपोलं क्यना बिज्याःगु लें तःमिपिं, चिःमिपिं न्ह्याम्हं अःपुकहे न्ह्याज्याय फु । थ्व लेंय वनाः कीसं कीगु जीवन सफल व सुखमय यायफु । कीगु जीवन, समाज अले देश स्वर्गं यायफु । वसपोलं कीत तसकं सुख व तसकं दुःखया दथ्वी च्वंगु मध्यम-मार्गं क्यना बिज्यात । वसपोलं क्यना बिज्यागु लें दक्को वर्ग, क्षेत्रयात लोः । वसपोलं क्यना बिज्याःगु लेंय वनाः कीसं शान्ति प्राप्त यायफु ।

(२) कर्तव्य-परायणी- धात्थें याह्य मनु ज्वीथी निम्ति कर्तव्यया तःधंगु आवश्यकता दु । कर्तव्य पालन मयात धाःसा निपां चूसां प्यपां चूह्य बराबर ज्वी । बुद्धनं कर्तव्य परायणह्य खः । वसपोलं क्यना बिज्याःगु निगू प्रकारया पूजा मध्ये कर्तव्य पालन धायगु यातहे वसपोलं प्राथमिकता बिया बिज्याःगु दु । वसपोलया धापुकथं छोः यात स्वां-सिद्धः तया पूजा धायगुसिनं कर्तव्य पालन धायगु उत्तम । थथे धया बिज्यागुलिं सी दु कि वसपोलं कर्तव्य पालन धायगुली जोड बियां बिज्याःगु दु । वसपोल धया जक

बिज्याइह्य मखु, थःनं कर्तव्यं गबलेंहे लिचीला विमज्याः ।

(३) मानवता- वस्पोल छह्य मानव हृदय दुह्य मनु खः । वस्पोल ल्वहें नुगःह्य मनु मखु । वस्पोलयाके सकल प्राणी पिनी उपरे दया, करुणा व मैत्री दु, वस्पोलं सुयातं नं छाक्क खें ह्लाना बिमज्याः, तर गुम्हं गुम्हं मनूत कडा ध्यवहारं तिनि थासय वईपि दु । उमित बुद्धं अजाः-गुहे व्यवहार याना बिज्याइ, तर मैत्री पूर्वक । गथे छह्य डाक्टरं रोगीया हितया लागी रोगीया मयोःगु साधनत प्रयोग याइ ।

(४) प्रज्ञावान- वस्पोलयाके प्रज्ञा बुद्धि दु । वस्पोलयाके खः मखु छुटे यायगु शक्ति दु । वस्पोलं न्ह्यागु ज्या यायतनं ह्लापं बिचाःनि याना बिज्याई । मनय् वःथे, कपिसं धाःथे वस्पोलं गबलें हे ज्या याना बिज्याइ मखु । वस्पोलयाके थाय स्वयाः ज्या यायगु ज्ञान दु । वस्पोलं याना बिज्याइगु ज्या सफल जूगुथा कारण गाक्कं विचाः यायधुंका, थाय स्वया ज्या याना विज्याइगुलि खः ।

(५) अनुभवी- वस्पोल छह्य अनुभवीह्य मनु खः । वस्पोलयाके गाक्कंहे अनुभव दु । वस्पोलं छुं नं खें न्यनागुया आधारे ह्लाना बिज्याइ मखु । थःम्हंहे खंगु व अनुभव यायनंगु खें जक वस्पोलं ह्लाना बिज्याइ । उकीं वस्पोलया उपदेश सत्यं पूर्ण जू । मनूत भुले यायत मखुगु खें गबलें नं ह्लाना बिज्याइ मखु । अनुभवया आधारे जक ज्या याना बिज्याइह्य जूया निति वस्पोलं याना बिज्यागु ज्या सेल्ला, ठीक थासय लाः ।

(६) मनोवैज्ञानिक-मनोवैज्ञानिकता वस्पोलया नेगु गुण (बिषेयता) खः । वस्पोलं मनु तयगु मनय् च्वंगु खें सीका उमित लोःगु खें कना बिच्याइ । उकीं हे वस्पोल अथायसं जनप्रीय जूगु खः । यदि वस्पोलं मनोवैज्ञानिक दंगं ज्या याना बिमज्याःगु जूसा वस्पोलं उलि सफलता

प्राप्त याय फेमखु ज्वी । कृषा गौतमीयात बोध याना बिज्याःगु घटनां वस्पोल मनोवैज्ञानिक खः धयागु थ्वीके फु । कृषा गौतमीया मनय् च्वंगु खें सीका “सुहे मसीनीगु छे, तू छयातः कथा हय फःसा छिमि सीह्य काय स्वाका बिइ” धयागु बचं बिथा बिज्यात । कीत शंका वनेफुकि बुद्धथें जाःह्यसिनं छाय मखुगु खें ह्लाना बिज्यात ? छायधाःसा यदि वस्पोलं अथे धया बिमज्याःगु जूसा कृषा गौतमीं मन धैर्यं याय फेमखु ज्वी । अले व उई जुया सिना वनीगु ज्वी, अपायधंह्य मनु ज्वी मखु ज्वी । तर बुद्धया नाइसे च्वंगु मैत्रीपूर्णगु सः व बचं वयात मलम जुल । वं मन धैर्यं यात, अले व छह्य नां दंह्य मिसा जुया वन । थ्व खें वस्पोलया मनोवैज्ञानिकता स्पष्ट जू ।

थुपिं जुल वस्पोल याके दुगु छुं गुण, गुकि यानाः वस्पोल छोः जुल । थजाःगु गुण साधारण मनु तयके दय् थाकुइ । वस्पोलं कीत गुणया लें कथना बिज्यात, व सुनानं कथने फेमखु । वस्पोलया शान्ति-सन्देश थौंया विश्वयात मवेक मगाना च्वंगु दु । उकिं हे वस्पोलयात कीसं छह्य तःधंह्य मनु, छह्य तःधंह्य छोः धका माने थाय माःगु खः ।

हानं कीसं वस्पोलयात छह्य मनूया रूप्य नं माने थाय बहः जू । छायधाःसा वस्पोल कीथें हे जाःह्य ह्लाना, तुति, मिखा दुह्य व मांया गर्भय् च्वना जन्म जूह्य खः । ह्लानाः धयागु गुणं पूर्ण जुया बिज्याःह्य जूया निति छह्य मनु जूसानं वस्पोलयात माने याय माःगु खः । असाधारण गुणं युक्त जूया निति हे वस्पोलया नां व शन्देश विश्वया कं कुनय ध्यना च्वंगु खः । थुगु रूपं कीसं वस्पोलयात छह्य मनूया रूपे नं माने थाय फु ।

अथे जूसा वस्पोल धातयें सु खः ? वस्पोल छह्य असाधारणह्य मनु खः, अले थःगुहे गुणं याना वस्पोल असाधारणह्य छोः जुल, छोःयानं छोः जुल ।

उत्तम धन

भिक्षु श्रद्धघोष

धन यत्वं दुःखं बुद्धं कना विज्यागु उत्तम धनया वारे छुं खं न्हाथने तेना । “सन्तुष्टी परमं धनं” थ्व बुद्ध वचन खः । गुलिं गुलिं सित थ्व बुद्ध वचन मये फु शायव मत्वय् नं फु । ल्वःसां मत्वःसां जिगु अनुभवया खं न्हाथने तेना । सन्तोष धयागु छ्चले मसल धाय्बं दुःख ज्वी यो ।

न्ह्यामसिनं न्हागु धाःसा नं जित ला “सन्तोषं परमं सुखं” धाःगु पाय्छि जू ताः । छाय् धाःसा न्हाक्को धन सम्पत्ति दुसा नं सन्तोष मबुसा छुं सुख दइ मखु । न्हाबलें चिन्ता जेक जुया च्वनी । छु याना गथे याना सम्पत्ति मुंके, सरकारं कर काःसा गथे याना उकिं बचे ज्वी धयाथें चिन्ता जुया च्वनी । सन्तोष दुसा अपाय् हाकगु चिन्ता जुया च्वनी मखु ।

छ्चें कोलाक फय्तुना नया च्वने बले नं सन्तोष मबुगुलिं थाना करपनि भुइ स्वये मास्ति वइ, अले ईर्ष्या दया वइ ।

खजा पक्षपात बुथाय् व शोषण याइ थाय् “सन्तोषं परमं सुखं” धका जप याना च्वंसा नं सुख दइ मखु । अर्थात् सन्तोषी जुया च्वने फइ मखु । धाय्तु कि चिरिमाया किचले च्वने मापिं न्हास कार्यापि, व न्हायापि सन्तोषी जुया च्वने थाक्वी । तर चिरिमां धाय्बं सकलें मसिं धायगु पाय्छिगु बुद्धि ज्वी मखु ।

गनं गनं मलेजुं थः काय् पिनि कोले भिचा फक्- तुना च्वंसा पक्षपात याना नका च्वनी । गबलें गबलें बुढाह्य ससःबुयात भमचां प्वाः मजायक नका च्वनी जेने म्हुतुं छुं मधासे सहयाना नया च्वंसां नं मनं मनं धया च्वनी जित गपाय् सकं तिसिया नका च्वंगु । जा छक्क लिसा तय् है धका पिया च्वनी तर भमचां पुते याइ मखु । थ्व हे दशा पाजु पिथाय् च्वंच्वनीम्ह भिचाया नं अनुभव जू । तर सन्तोष दुसा अनं सुख हे दयः च्वनी । छाय् धाःसा मेगु छुं उपाय मडु । जि बांलाकं स्यु । पासापि मध्ये गुलिं गुलिं तताजुया अधीने च्वंच्वपि । मसाक नया च्वने माःपि । न्हाथेसां नया मसाः मधासे सुक नया जीविका याना च्वन । सन्तोष जुया च्वनागुलिं ल्वापु मजू, मखुसा ह्नि ह्नि ल्वापु जुया च्वनी । छाय् धाःसा जोरे जाइगु हे निथी दु ।

तर मनो विज्ञान अनुसार चित्ते शान्ति मबुसा शरीर नं गतिलाइ मखु । प्वाथे बुम्ह मिसाया प्वाः जायक लुधक नये मबुसा जन्म फाइम्ह मचा नं गतिपति दइ मखु । गंसि ज्वी । खजा नये दया मं असन्तोषी जुल धाःसा नं मचा ताले लाइ मखु । लोभीम्ह मचा जन्म ज्वी । उकिं धायेफु धाथें सन्तोष दुसा जीवने आपालं थाना आनन्द व सुख दे धयागु जिगु अनुभव व विश्वास खः ।

श्व उत्तम धन दयेकेत 'श्रद्धा' धयागु नं मवयेक मयाः । श्रद्धा मंत कि सन्तोष दइ मखु । न्हाथाय् च्वंसा नं न्हागु ज्या याःसा नं श्रद्धा दुसा मन चक्कना च्वनी । यानागु ज्या चत्त च्वंक यच्चुक पिच्चुक याये फं । श्रद्धा मंत कि यानागु ज्या यइपुक व न्हाइपुक याये फं मखु ! छाया धाःसा श्रद्धा मवयेक ज्या याय्बले मंमदु मंमदु ज्या जुया च्वनी । अले अस्यो ग्वाज्योः धका बो बीका च्वने माली अथवा तरह मदु धाय्का च्वने माली । श्व फुकं सन्तोष मदुगुया फल खः ।

बुद्धं नयगु दयेकं छांलाना च्वने फुपिन्त प्रशंसा याना बिज्याः । छाया धाःसा छांलाय् फुमेसिनं परोपकार या ज्या याय् फं । संतोषीपिसं नयेगु दुशा नं छांलाना च्वने फु । छांलाय् मफु मेसिनं परोपकार याये फं मखु ।

श्व खं श्वीका बीया लागी छगू उदाहरण प्रस्तुत याय् । की छ्ये श्वय् न्याः धाय्नु । पाहाँ वइपि दु । यदि असन्तोषीमह भुतुली च्वंस्वन धाःसा वं थःत ह्नापान्त

सासाःगु सुचुका तइ । छाया कि लिपा नय् दंला मदंला । श्व असन्तोषया चि खः ।

मेगु छगू नं जूगु खं न्हाथने तेना । छम्ह बुढीमह मिसां मिखां खोबि वयेका धया च्वन । छुयाय् जि काय् मदु, न्हाय् मदु, जितः बिचाः याइपिं सुं मदु । व बुढिमह मिसा वने धुंका मेम्हस्यां धाल-

वया न्हास काय् गुलित भिं । धा धागु पुरे याना ब्यु । मानेनं याः अथे हे बिचा नं याः । थः काय् नं हे उलि याइ मखु । सन्तोषी मज्ज, मनं मनं जि काय् मखु धयागु कल्पना यायीगु, उकिं सुख मताल । सन्तोष धयागु दुसा का ! सुख दइ !

गुबले गुबले माने याये बर्हापि व विद्वान पिनि कोले च्वना अमि सरह माने मयाः धका नं तें पिहाँ वयेकी पि दु । श्व नं असन्तोषया चि खः । सन्तोष दुसा आनन्द दु । उकिं सन्तोष उत्तम धन खः ।

With best compliments from

SAGAR BROTHERS & SONS Pvt. Ltd

Dealers in :

PAINT HARDWARE, PLYWOOD & ORDER SUPPLIERS

31, JUDDHA ROAD

KATHMANDU

PHONE NO. 11974

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीको २०३० साल भरिको गतिविधिको समाचार दर्शन

रोगिको सेवाको रूपमा बुद्ध जयन्ति

४ ज्येष्ठ २०३० बुद्ध जयन्तिको उपलक्षमा धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी द्वारा बुद्ध पूर्णिमाको दिन वीर अस्पताल, टेकु अस्पताल, कालीमाटी टी. बी. अस्पताल र कान्ति स्थित शिशु अस्पतालमा बिरामीहरूलाई फलफूल तथा बिस्कुट वितरण गरी बुद्धजयन्ति मनाएको छ ।

हस्तकला प्रदर्शनी

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया द्वितीय वार्षिक उत्सवया उपलक्षे गत जेठ ६ गते अभूत पूर्वंगु हस्तकला प्रदर्शनी बर्माया अनगारिका मागुणवती पाखें उद्घाटन सम्पन्न जुल । उगु प्रदर्शनी खना दर्शकत तससकं प्रभावित जुल धयागु समाचार दु ।

बहनि उक्त गोष्ठीया बौद्ध गोष्ठी व सांस्कृतिक कार्यक्रम जगु नं दु ।

भोटे (बनेपाय्) स्वास्थ्य सेवा

२१ भाद्र ०३०, धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया आयोजना कथं भोटया ध्यानकुटी विहारे डा० थीरमान शाक्यया पाखें टी. बी. व दम थाहाँ कोपि बिरामीतेगु स्वास्थ्य परिक्षा व गरीव बिरामी पिस्त दासः समेतं

बिया स्वास्थ्य सेवा जगु दु । ध्व स्वास्थ्य सेवा लच्छिया छको बा निको ज्वी । थुकथं बनेपाय् दच्छितक स्वास्थ्य सेवा ज्वी । अनं लिपा हानं मेगु गामे दच्छितक स्वास्थ्य सेवा यायेगु धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया आयोजना खः । स्मरण याय् योग्य जू धर्मकीर्ति विहार श्रीघःले गत ज्येठनिसैं शनिबार पतिकं सुधे ८ बजे निसैं १० तक डा० थीरमान शाक्यया पाखें निशुत्क बिरामी जांचे याइगु ज्या जुया च्वंगु दु ।

बुद्धधर्म सम्बन्धी प्रतियोगिता

धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया न्हगु आयोजना कथं इलेबिले बुद्ध धर्म सम्बन्धी हाजिरी जवाफ प्रतियोगिता जुया च्वंगु दु । उकी बुढा बुढीपिसं नं भागकया च्वंगु दु ।

लच्छिया छक शुक्रबार खुनु बुद्ध धर्म सम्बन्धी बाद विवाद जुया च्वंगु दु । आःतक ज्वी धुंकुगु पक्ष व बिपक्षया बिषय खः “बुद्ध छो व सत्त” “आमित पूजा व प्रतिपत्ति पूजा” बुद्ध मूर्ति निर्माण लाभ व अलाभ” सित्तिसाया फादर व नेपाइका

नंबुराय् बुद्धपूजा

२ मार्ग २०३० धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया सच्छि मनुतयेगु पुचः नमोबुद्धाय बना चैत्यपूजा सम्पन्न जगु दु ।

धर्मकीर्ति विहारमा स्वामत समारोह

२३ कार्तिक २०३० लामा गम्बोजाभको नेतृत्वमा आउनु भएका मंगोलियाका बौद्ध सद्भावना मंडलको सम्मानमा धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीद्वारा एक समारोहको आयोजना गरिएको थियो ।

भिक्षु अमृतानन्द महास्थविरद्वारा पञ्चशील प्रदान पछि प्रतिनिधि मंडलको परिचयबाट उक्त समारोहको शुभारम्भ भयो । सुश्री कमलतारा र निलशोभाहरूको स्वागत-गान पछि सुश्री प्रफुल्ल कमलद्वारा स्वागत भाषण भयो साथै मालाख्यापण पनि ।

धम्मवती अनगारिकाले धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीको गतिविधि बारे परिचय दिनु हुँदै भन्नुभयो— उक्त गोष्ठी स्थापनाको उद्देश्य बुद्ध धर्मको अध्ययन तथा प्रचार, पुस्तक र पत्रिका प्रकाशन र देश विदेशबाट आउनु भएका बौद्ध विद्वानहरूसित विचार आदान प्रदानको साथै स्वास्थ्य सेवा गर्नु पनि हो । यसै सन्दर्भमा दैनिक कार्यक्रमको सिंहावलोकन गराउँदै भन्नु भयो कि—प्रतिदिन बिहान ६ बजे देखि ८ बजे सम्म केटाकेटहरूलाई नैतिक शिक्षा, प्रत्येक शुक्रबारको दिन साँझ ४ बजे देखि ६ बजेसम्म हाई-स्कूल र कलेजका छात्र छात्राहरूलाई बौद्ध शिक्षा तथा पालिभाषा र स्वास्थ्य सम्बन्धी शिक्षा दिइन्छ ।

त्यस्तै डा० थीरमान शाक्य र शिष्टर तारादेबी तुलाधरहरूले आफ्नो अमूल्य समय दिएर निशुल्क स्वास्थ्य सेवामा योगदाना दिनु भएकोमा उहाँहरूप्रति कृतज्ञता ज्ञापन गर्नु भयो ।

तत्पश्चात प्रतिनिधि मंडलका नेता लामा हम्बो-जाभले प्रत्युत्तर भाषण दिनु हुँदै भन्नु भयो बुद्ध जन्मभूमि

नेपालमा हामी भाउन पाएको श्रेय त भावरणीय भिक्षु अमृतानन्द महास्थविरलाई छ ।

तपाईंहरूको यस्तो भव्य स्वागत समारोहको लागि धन्यवाद ज्ञापन गर्न चान्छु । विशेष गरेर अध्ययन गोष्ठीको रचनात्मक गतिविधि र बुद्ध धर्म प्रचारको कुरा सुनेर हामीलाई सारै प्रेरणा र हौसला बढेको छ । बुद्ध धर्ममा क्रिया विहीन प्रचारलाई स्थान छैन । यस धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी तरफबाट जुन रूपले रोगीहरूको स्वास्थ्य सेवा भइरहेछ त्यो वास्तवमा बुद्धको सेवा नै हो । यो साँच्चै नै बुद्ध धर्मको प्रचार हो । एशियन् बुद्धिष्ट एशोसिएसनमा पनि यस्तै जनहित हुने गरी बुद्ध धर्मको प्रचार गरिनु पर्छ भन्ने विचारको आदान प्रदान भइरहेको छ भन्ने कुरा बताउँदै बुद्धको सिध्दान्त अनुसार व्यावहारिक पक्षपाती गतिविधिद्वारा नै बुद्ध धर्म प्रचार गरिनु पर्छ भन्ने विचार पनि व्यक्त गर्नु भयो ।

नेपालमा आएर ऐतिहासिक स्थलको दर्शन गर्नुको साथै शान्ति प्रेमी सरल स्वभावका नेपाली जनतासित भेटघाट गर्न पाएको कुरामा सन्तोष व्यक्त गर्नु भयो ।

प्रतिनिधि मंडलका अर्को एकजना सदस्यले आफ्नो उद्गार व्यक्त गर्नु हुँदै भन्नुभयो सारा नेपाल कलाप्रदर्शनी स्थल जस्तो लागेको छ ।

समारोहको अन्त्यमा दुबैतरफबाट उपहार आदान प्रदान भइसके पछि सुश्री सुमन कमलले धन्यवाद ज्ञापन गर्नु भयो । र साथै प्रत्येक पक्षको अन्तिम शुक्रबारमा भिक्षु अश्वघोषले आफ्नो काममा व्यस्त हुँदा हुँदै पनि बौद्ध अध्ययन गोष्ठीको अनुरोधमा बौद्ध ल्काश लिइ रहनु भएको कुराको उल्लेख पनि गर्नु भयो ।

अंगरेजी भिक्षु अभिञ्जाणो

११ फागुण २०३० शुक्रवार । धर्मकीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीको आयोजनामा भएको एउटा स्वागत समारोहमा लण्डनबाट आउनु भएको भिक्षु अभिञ्जाणोले भन्नुभयो— म पहिले क्रिश्चियन थिए । अब म बौद्ध भएँ । क्रिश्चियन धर्म अनुसार संसारको श्रृष्टिकर्ता ईश्वर मानिसहरूको भाग्य निर्माता ईश्वर नै हो । ईश्वरमा विश्वास भए मात्र मानिसको जीवन सुखमय हुन्छ । तर बुद्धधर्ममा त मानिस आफै ईश्वर हो । मानिसको जीवन सुखमय र दुःखमय हुनु मानिसको आ-आपनो कर्म (काम) मा निर्भर हुन्छ । भगवान् बुद्धले भन्नु भएको छ अर्थ नबुझीकन विश्वासको भरमा धर्म ग्रहण गर्नु हुन्न । स्वतन्त्र चिन्तनले विचार गरी राम्ररी बुझेर मात्र धर्म ग्रहण गर्नु पर्छ । बुद्ध धर्ममा अर्को राम्रो कुरो मैले के पाएँ भने— मानिसको जीवन सुखमय बनाउनको लागि सधैं चेतनशील र सतर्क भइ जीवन निर्वाह गर्नु नै धर्म हो । यी कुराहरूले मलाई बौद्ध बनाइ दिए ।

नालाय् बौद्ध गोष्ठी

धर्म कीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया गांगामे बौद्धधर्म प्रचार यायेगु उद्देश्य कथं चैत्र २३ गते नालाया भगवती त्वाले व करुणामय याथाय् बौद्ध गोष्ठी व बुद्ध पूजा कार्यक्रम भव्यरूपं सम्पन्न जुल । उक्त गोष्ठीया कार्यक्रम सुश्री कमलतारा, सुश्री निलशोभा व सुश्री सरमिला पिनिगु स्वागत गानं शुरू जुल ।

अनं ल्यु धम्मवती अनागारिकां मनुतेत भिगु शिक्षाया नाप नापं सत्संगत नं भिनेमाः । मांभिपिनिगु सत्संगतं मनूतय्गु जीवन ताले लाइमखु धयागु खँ श्वीका बीया लागी जिपि थन नालाय् वया च्वनागु खः धया बिज्यात ।

धर्मया खं न्हाथना धया बिज्यात गुलिं गुलिं मनुतसें धर्म धयागु छकः जक याःसा गाः धाइ । अथे खः सा वसः नं छजु जक हाकुसे च्वंक पुना च्वंसां ज्यू । धर्म धयागु

छक जक यानां मगाः । वपः हाकुइ बले साबु थाना हिया यच्चुके माःथे इलेबिले धर्मथाना मने च्वंगु खिति नं यच्चुका छोय्माः । धर्म (कर्तव्य) भंत धाय्ब मनून पशु ज्वी ।

श्री बरदेश मानन्धरं करुणामय धयाम्ह सु? कीपि नं करुणामय ज्वी न्हासा न्हाबले करुणाचित्त दुपिं ज्वी फयकेमाः । चाहे मिसा ज्वीमा चाहे मिजं ज्वीमा करुणा दुम्ह करुणामय ज्वीफु । थो जिमित नालाय् च्वंपितं करुणा तथा गुहाली याना करुणामय जुया दिल् धका धयादिल् ।

सुश्री तिमिला रंजितकारं देश भिकेत छ्थेच्वंम्ह मिसा भिनेमा । मां मिसा तिनि संतान भिनी । मिसात् कर्तव्य परायण जुइमाः । म्वाःमबुगु खँह्लायागु बानी तोता थयःगु ज्या बांलाक थाना यंके सयेकेमाः धयादिल् ।

७० दे मयाये धुंकुम्ह श्रीमती रत्नदेवी मारन्धर व श्रीमती हेरादेवी पिनिगु बौद्धगीतं सकसितं लय् ताय्का बिल् ।

स्थानीय इन्द्र गुरुजुं नाला करुणामयया इतिहास बांलाक कना बिज्यात ।

समापति आसनं भवाना भिक्षु अश्वघोषं धया बिज्यात धर्म कीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठीया परिवार थन नालाय् वया च्वनागु बौद्ध तयेगु संख्या बढे यायेत मखु । फी सकले मनू धाय्का जीवन हनेत बौद्ध शिक्षा नं माः धायेत जिपि थन वया च्वनागु । परस्पर सहयोग व एकता दयेकेत खः । न कि छिपिं हिन्दु जिपि बौद्ध धका थो थो दयेकेत । परस्पर मिलेचले जुया च्वनेत सकसिनं थःथगु कर्तव्य पालन यायेमाः । थः थःगु गल्लि श्वीका काय्माः । श्व हे बौद्ध शिक्षा खः ।

सच्छि मयाक येलंमिसं वोपिं पाहुना तयेत च्वनेगु व नयेगु प्रवन्ध थाना दीम्ह नाला गोविन्द साहुया प्रति धर्म कीर्ति बौद्ध अध्ययन गोष्ठी कृतज्ञ जू धयागु व निन्दु यंकं धार्मिक कार्य फःफः धायेक जूगुलिं नालाया जनता नं साप लय्ता धैगु समाचार दु ।

अतिरिक्त कार्यक्रम

धर्मकीर्ति विहारे सुथे सुथे बालक बालिका पिन्त धार्मिक शिक्षा व नवः आखः बवंकेगु ज्या मागुणवती व अमेसी गुरूमां पिनि पाखें जुया च्वंगु दु ।

शनिबार बले भों स्वां दयकेगु व कापते बुत्ता भरे यायेगु ज्या स्यनेगु मागुणवतीया पाखें जुया च्वंगु दु ।

लच्छिया स्वन्हु प्यन्हु तक ललितपुर ठिचो व वाम् गामे बौद्ध शिक्षा या बारे बाखं कनेगु ज्या धम्मवती गुरूमांया पाखें जुया च्वंगु दु ।

सुथे सुथे धर्म कीर्ति विहारे सं प्रौढ महिलापिन्त नवः आख स्यनेगु ज्या नं जुया च्वंगु दु ।

इले बिले ध्यान भावना स्यनेगु ज्या रत्न मंजरी गुरूमां या पाखें जुया च्वंगु दु ।

गुंला लच्छिया बुद्ध पूजा व धर्म देशनां लिपा बौद्ध प्रश्नोत्तर व पुरस्कार वितरण या ज्या नं जुया च्वंगु दु ।

~~~~~

बत्लागु व बांलागु स्वयंहे यइपुर्स च्वंगु

स्वयंगु, न्हाय्कं, तस्बीर, फ्रेम व

इस्तील फ्रेम उपहारया

सामान भाःसा

जिमित लुमंका दिसँ ।

पुर्ण स्टोर्स

१२।३१० थाय्मदु (बाङ्गैमूढा) येँ

~~~~~

Fasting

By Ven. K. Dhammananda, Ceylon

Many People in the world face untimely death due to over-eating. In Buddhism, fasting is recognised as one of the methods in practices of self-control. The Buddha advised the monks not to take solid food after noon. Laymen who take eight precepts on full moon days abstain from taking any food after noon.

Critical-minded people sometimes treat these practices as religious fads. They are not religious fads but practices based on moral and psychological insight.

"A man who eats too much" writes Leo Tolstoy, "cannot strive against laziness, while a gluttonous and idle man will never be able to contend with sexual lust. Therefore, according to all moral teachings, the effort towards self-control commences with a struggle against the lust of gluttony—commences with fasting. Just as the first condition of a good life is self-control. So the first condition of a life of self-control is fasting".

The Indian sages who practise self-control began with a system of regulated fasting and succeeded in attaining unbelievable heights. An ascetic was kicked and tortured, and then his hands and feet were severed on the orders of a rakish king. But the ascetic, according to the Buddhist story, endured the torture with equanimity and without the slightest anger or hatred.

In Buddhism, fasting is an initial stage of self-discipline to acquire self-control. By fasting and sacrificing a meal once a day or for any certain period we can contribute our food to those who are starving or who do not have even a proper meal each day. At the same time, fasting helps a great deal to maintain good health by fasting. We can abstain from certain sickness which are caused by over-eating. Thus fasting helps not only for spiritual development but also for good health and ultimately for the good of mankind.

Man is Responsible for everything

If man has learned how to live as a real human being without disturbing others and to look after himself in proper manner, every man can live peacefully without any fear in his heart.

The Buddha says that man himself is the maker of his one destiny. He has none to blame for his lot since he alone is responsible for his own life. He makes his own life for better or for worse.

The Buddha says that man creates everything. All our griefs, perils and misfortunes are of our own creation. We spring from no other source than our own imperfections of heart and mind. We are the result of evil actions performed in the past under the influence of greed, hatred and delusion. And since we ourselves brought them into being. It is within our power to make an end of them.

The human mind like that of an animal is sometimes governed by animal instinct. But unlike the animal mind, the human mind can be trained for higher values. If man's mind is not properly cultured, that uncultured mind creates enormous troubles in this world. Sometimes man's behaviour is more harmful and more dangerous than animal behaviour. Animals have no religious problems, no language problems, no political problems, no social and ethical problems, no colour-bar problems—none of these kinds of problems exist among the same species of animals. They fight only for their food, shelter and sex. But among mankind, these problems are the most sensitive issues. And besides these problems, man also has thousands and thousands of other problems. If man's mind is not trained in the proper manner, he is unable to solve any of these problems without creating further problems. *

Graphic Art

For :

Quality Photography,

Colour Slides, Filmstrips,

Cinematography, Book design &

Illustration, Poster & Charts.

Please visit :

Ratna Park, Kathmandu, Nepal.

The Place of Women in Buddhism

By Ruth Walsh

The old Buddhism has been a severely masculine system, and only a few quite subordinate feminine duties were admitted. The higher duties are sexless and so are the inhabitants of the Buddha-fields. Femininity was generally thought to be a bar to the highest spiritual attainment, and on approaching Buddha-hood the Bodhisattva ceased to be reborn as a woman.

These are facts we get from scholarly books but my own interpretation is that the general position of women in ancient India was very subordinate to that of men, and therefore this oriental prejudice as we might call it was taken over into Buddhism. In Japan the position is similar. The fact that the higher Buddhist duties and the inhabitants of the Buddha fields are sexless, shows clearly. I think, that as soon as we reach a deeper spiritual development, the difference of sex is no longer relevant. When we get to a deeper mode of awareness the I being more transcended the realm of dualism too becomes transcended, with its opposites, comparison, conviction, opinions and prejudices.

With regard to the common Buddhist view that a woman cannot become a Buddha; I personally think that this is the view of Buddhists who have not gained much spiritual insight yet. They are still speculating this way and that way, swayed by their own personal as well as social and national prejudices. Though the Bodhisattva or Arhant still has a male or female body in his state of Enlightenment he is no longer attached to any form. His male or female body is just an inheritance from his past karma (action). In his state of Being he has transcended all form and therefore either sex. We are back at the sexless higher duties and inhabitants of the Buddha-fields.

Now let us have a look at the early Buddhist nuns— or Bhikkhunis, as they are called in Pali. It is said that the Buddha was at first unwilling to admit women into the religious organization of the Sangha. However, when Ananda approached Him on behalf of Mahapajapati Gautami— His stepmother— He finally agreed, though not without misgivings about the ultimate result of such a step. (He said the Dhamma

would only last 500 years instead of a thousand.) At the same time he laid down certain conditions which seemed to imply the subservience of women to men. So it was laid down in the Bhikkhuni order that a nun even 100 years old had to defer to the most newly ordained Bhikkhu.

Nevertheless, it must be remembered that the Buddha should not be judged by the standards of the 20th. century. In His day, to open the doors of organized religion to women and men alike, was a great step forward.

It became a recognized fact that women could also be as learned and wise as men. So women earned the same right of access to the highest spiritual position of Arahantship.

This, to my mind, shows clearly that the subordinate positions of the Buddhist nuns to the monks was mainly technical and not spiritual. As I mentioned earlier, this technical subordination was due to social conditions. The Bhikkhus knew very well that where spiritual development was concerned—liberation from all suffering—such distinctions could no longer exist. They were but one aspect of human suffering itself.

Any woman who sincerely wished to enter the religious life was not denied the opportunity to do so. Whether it was the courtesan Ambapali or the daughter of king tissa of Ceylon. In fact the Sinhalese Princess was so intent on dedicating her life to the cause of the Dhamma and becoming a nun; that the Arahant Mahind and the King requested

Asoka to send his daughter—Mahinda's sister to found the order of nuns in Ceylon. She was a nun, and had already attained Arahantship. Emperor Asoka did send his daughter, together with a group of nuns, who brought along a sapling from the sacred bodhi tree, which was planted with great pomp and jubilation near the monastery in Anuradhapura.

Through the book psalms of the sister translated from Pali and edited by Mrs Rnys Davids We get some glimpses into the life and spiritual attainment of these early Buddhist nuns Bhikkhunis. They are Pali gathas full of the joy of women who after great personal struggles had attained liberation from all a monk and a nun. But in the Mahayana countries there are nuns—whose ordination may in some cases be traceable back to the original order. Most of them also go through a Bodhisattva ordination. Similar to that of the monks— but subordinate to them. Here again the reason in oriental prejudice taken over from the lay world.

A good example of this in Japan where even to-day. The women takes a secondary place in every day in life. Through Dogen zenji the founder of soto zen in the 13 th century pronounced monks and nuns equal their equality was in fact, only established in practice after the last world war. And this may have been brought about through American influence.

One disability still remains; while monks at many Buddhist monasteries are allowed to marry nuns are not. But this might be rather an advantage in their struggle towards enlightenment !

In shin the problem does not arise as the priests don't profess to be monks. But as far as I know, there are no female priests. The beings reborn in the pure land of Amida Buddha are sexless, like the higher duties I mentioned in the beginning of this article.

However, an apparent counter example to all this is the case of the Bodhisattva Avalokiteshvara. When we first meet him in India he is undoubtedly male, but in China he became Kwan-yin a figure usually represented as female. In Japan there are two traditions about the sex of this figure who is called kannon there. In sanjusangendo—the famous temple of the 1000 Buddhas in kyoto—the figures of kannon look very feminine until you find they have moustaches. Although at first sight we seem to have a case of a male figure becoming female, what has really happened is that he has become sexless or bisexual. Again the proof that in the spiritual realm all opposites are transcended.

Apart from the Buddhist nun, there is the lay female disciple called *upasika* who observe the precepts and helps to propagate the Dhamma in every respect. She is on an equal footing with the *upasaka*—the lay male disciple. Though there are no more *Bhikkhunis* in Theravada countries there are many *upasikas* who live the life of nuns.

Now let us return to the west and consider our position as compared with the east. Fortunately in the west there are no such oriental prejudices suffering.

The motives which drove these women from the world embrace the homeless life were twofold : often it was the power of the Dhamma—preached by the Buddha or by a senior disciple of either sex—which brought about the Crisis through the mental suffering a flash of insight arose into the universal impermanence in all things. And into the prospect of being reborn into the infinite chain of life or sometimes the motive is deliverance freedom from suffering mental moral domestic or social from some situation that has become intolerable. We find this second motive much more with regard to nuns than to monks who as laymen had been much freer to live their own lives. But this wish to free themselves from suffering should not be looked upon as an escape. These early Buddhist nuns were deeply spiritual mystical women who through insight into suffering of all mankind—had from the start transcended their own personal hardship. In fact some women postponed their renunciation in order to fulfil their duties in the world. A sacrifice of great order the opposite of an escape. I personally feel that it was due to the far more limited the due to the far more limited the narrower and harder life of women than men in those days that their spiritual development was so great and rapid. In these Pali Gathas many *Bhikkhunis* sing and glorify their free life on hill-tops under blue skies. Free at last from all bondage liberated from the eternal round of rebirths. What a contrast from their former lives of domestic slavery and in equality.

The monastic life for the Buddhist nun was one of active as well as contemplative discipline. The Bhikkhunes become the pupil of some Theri. She leads the simple life and performs the duties of a novice, she works out herself her own salvation qualifying to become a teacher and leader in her turn. The Theris life was not wholly contemplative but the women's order was also an organization for propagating the dhamma and for helping to save stray sheep.....

The Bhikkhni order eventually died out. It can't be revived in Theravada countries because the rules require ordination by both therefore, we don't want to introduce them into western Buddhism which is only just beginning to establish itself. So far we have no western Buddhist nunnery.

But as for as female lay members are concerned, we have the same opportunities to study, and help to propagate the Dhamma as the men. We start on an equal footing and in my opinion once a Buddhist nunnery is established in this country, the nuns too won't be subordinate to our western Bhikkhus. And as I said before, where the Dhamma is concerned, there can never be any difference between the sexes. Insight and compassion are not bound to time and space they are outside the realm of opposites outside dualism. As we progress on the path to enlightenment these speculations won't worry us any more. In the calm and serenity of a deeper mode of awareness the question, whether a woman in Buddhism is inferior to a man will no longer arise. It will be out of the question ! *

Heartly Greetings

*On Happy Occasion of Vaishakh Poornima
the Full Moon Day Birth,
Enlightenment and Mahaparinirvan
of the Lord Buddha*

Nisika Optical Co.

**9/45 ASAN KISIDHOKA
KATHMANDU**

Buddhist story

The Parable of the Mustard Seed*

Gotami was her family name, but because she tired easily, she was called Kisa Gotami, or Frail Gotami. She was reborn at Savatthi in a poverty-stricken house. When she grew up, she married, going to the house of her husband's family to live. There, because she was the daughter of a poverty-stricken house, they treated her with contempt. After a time she gave birth to a son. Then they accorded her respect.

But when that toy of hers was old enough to play and run hither and about, he died. Sorrow sprang up within her. Thought she: Since the birth of my son, I who was once denied honor and respect in this very house, have received respect. These folks may even seek to cast my son away. Taking her son on her hip, she went about from one house door to another, saying: "Give me medicine for my son!"

wherever people encountered her, they said, where did you ever meet with medicine for the dead? So saying, they clapped their hands and laughed in derision. She had not the slightest idea what they meant.

Now a certain wise man saw her and thought: This woman must have been driven out of her mind by sorrow for her son. But

medicine for her, no one else is likely to know—the Possessor of the Ten Forces alone is likely to know. Said he: "woman, as for medicine for your son—there is no one else who knows—the Possessor of the Ten Forces, the foremost individual in the world of men and the worlds of the gods, resides at a neighboring monastery. Go to him and ask."

The man speaks the truth, thought she. Taking her son on her hip, when the Tathagata sat down in the Seat of the Buddhas, she took her stand in the outer circle of the congregation and said: "O Exalted One, give me medicine for my son!"

The Teacher, seeing that she was ripe for conversion, said. "You did well, Gotami, in coming hither for medicine. Go enter the city, make the rounds of the entire city, beginning at the beginning, and in whatever house no one has ever died, from that house fetch tiny grains of mustard seed."

"Very well, reverend sir," said she. Delighted in heart, she entered within the city, and at the very first house said: "The Possessor of the Ten Forces bids me fetch tiny grains of mustard seed for medicine for my son. Give me tiny grains of mustard seed."

*E. W. Burlingame *Buddhist Parables*, Copyright, 1922, Yale University Press, pp. 92-94.

"Alas! Gotami," said they, and brought and gave to her.

"This particular seed I cannot take. In this house some one has died!"

"What say you, Gotami! Here it is impossible to count the dead!"

Well then, enough! I'll not take it. The Possessor or the Ten Forces did not tell me to take mustard seed from a house where any one has ever died.

In this same way she went to the second house, and to the third. Thought she: In the entire city this must be the way! This the Buddha, full of compassion for the welfare of mankind, must have seen! Overcome with emotion, she went outside of the city, carried her son to the burning-ground, and holding him in her arms, said: "Dear little son, I thought that you alone had been overtaken by this which men call death. But you are not the only one death has overtaken. This is a law common to all mankind." So saying, she cast her son away in the burning-ground. Then she uttered the following stanza:

No village law, no law of market town,
No law of a single house is this—

Of all the world and all the worlds of
 gods

This only is the Law, that all things
 are impermanent.

Now when she had so said, she went to the Teacher. Said the Teacher to her: "Gotami, did you get the tiny grains of mustard seed?"

"Done, reverend sir, is the business of the mustard seed! Only give me a refuge!" Then the Teacher recited to her the following stanzas:

That man who delights in children and
 cattle,

That man whose heart adheres thereto,
Death take that man and goes his way,
As sweeps away a mighty flood a sleep-
 ing village

Though one should live a hundred years,
Not seeing the Region of the Deathless,
Better were it for one to live a single
 day,

The Region of the Deathless seeing .

Buddha, The Social Reformer

Venerable W. Ceylon Gnanabhiwansa Thera

The, vesak day is regarded as a very important day in the history of mankind, on account of the birth of the great Sakyamuni, the Buddha, whose teaching brought about a revolutionary change in the spiritual thinking, and subsequently the social changes in India and the world.

It was his enlightened teachings, which shattered the chains of Brahminic ideals, which held sway in the society of the day. The social order denied ordinary man, the right to work out his salvation, both in economical and spiritual spheres. Only Brahmins and kshatriyas were privileged to do everything possible to be happy in this world and the next. The scriptures the 'Vedas' were taught only to a selected few, very secretly. But the Buddha, the enlightened one, did not make any distinction between the high and low, rich and poor wise and dunce. He preached the sublime truth, which he realised under the Bodhi tree, at Buddha Gaya, after purifying his mind and developing his thoughts through meditation. He propounded the Golden mean, the middle path to everybody irrespective of one's caste, clan, creed, social status etc. So not only great Brahmin teachers like Jambhoni and Pakkhasati and power-

ful monarchs like Bimbisara and Kosala were benefited by his teachings, but also untouchables like Sunita and Sopaka too.

Womenkind, who were denied freedom, both at home and in society attained the highest gift from the Buddha, when the permission for ordination was granted. According to Brahminic teachings, she had to obey her parents during her childhood, to husband when married and to son or sons when husband died. Sometimes she was forced to jump into the funeral pyre of her husband. But according to the Buddha's teachings, she was the supreme friend of her husbands. She should be entrusted with the responsibility of running the home and looking into the needs and education etc of the children.

The Buddha did not make any attempt to impose his views upon his followers in any way. He did not advocate prayers. "Be refuge unto yourself" he declared, "One's real refuge is he himself and not anybody else." And ultimately, it is by developing one's own thoughts and in sight that one will be able to attain highest bliss, realising the truth. One need not pray to anybody, even to God or Brahma to be free

from the sufferings of the world. It is something up to one to work out one's salvation, independently. Thus, He safeguarded the freedom of thought of man. "Do not accept" He declared "even what I preach without giving sufficient thought to it" Not any other religious teacher has made such a bold statement to safeguard the disciples free thinking. thus, it is quite evident, that the Buddha demands no blind faith of his followers. Verification before acceptance was what He advocated that attitude of Buddhism to words the solution of its problem is scientific. Therefore, it is quite explicit that even in this age of space flight, the Buddhist teachings survive; enlightening the intellect of man more and more.

The Great compassionate one, devoted most of his time for the welfare of others he spent, not more than three hours a day for sleeping. He did not take any notice of others, regards and rebukes, praises and condemnations his compassion indeed was unique and universal. He spread thoughts of compassion to very wicked demons like Alawaka, to his own ruthless rival Devadatta and to his only son Rahula equally

what the Buddha appreciated very much was the practice of virtues and not offerings, rites and rituals. So it is our prime duty, to live up to the ideal of his noble teachings. It should not be limited to Poya (Uposath) Day only, but should be practised throughout life. *

Latest Varieties in Fancy Sarees

Ready Made Dresses

Cotton, Wollen, Silk, Nylon, Dress Materials

Wollen Suiting & Hosiery

AT FAIR PRICE

Limelight Trade Centre

Phone : { Shop : 11323
Residence : 21498

NEW ROAD
KATHMANDU (NEPAL)

Buddhist Activities at Dharma Kirti Vihar

Dharma Kirti Vihar was founded by Anagarika Dhammawati in 1965. Ever since its foundation various rituals have been performed at the Bihar several times every month.

The Buddhist activities at the Bihar are based upon the essential teachings of Buddhism. A true religion does not consist in worships and other rituals. Buddhism does not believe in devotion but in realization of awareness. The cult of devotion does not affect the course of our life. That is why, to encourage the studies of the practical aspects of Buddhism the Vihar was founded.

The Dharma Kirti Vihar has been running a morning school to impart religious education to young boys and girls. Various aspects of Buddhism like Dhammapad, Buddha Jivani, Griha Vinaya are taught over there. The students are tested annually and the best ones are awarded medals and prizes out of a fund donated by Mr. Lok Darshan Bajracharya.

Besides this, the Vihar organizes a weekly programme of preachings and discussions about Buddhism. It is a sort of seminar on Buddhism. This weekly programme is gathering more and more momentum because of the increasing number of enthusiasts. The Vihar has made it imperative for the participants to wear uniforms made of the indigenous stuff. This regimentation of the uniform has helped to make life simpler and drown inhibitions and class consciousness among the participants of the Vihar.

In order to inculcate the true ideas of Buddhism into the minds of the young people, the Vihar founded Dharma Kirti Boddhi Adhyayan Gosthi under the Chairmanship of Anagarika Dhammawati in 2028 B. S. [1972]. The main objectives of the Dharma Kirti Boddhi Adhyayan Gosthi are as follows :

- (1) To encourage the study of the pragmatic aspects of Buddhism and its extension.
- (2) To spread Buddhism among the villagers.
- (3) To publish an annual magazine for the Vihar.
- (4) To welcome Buddhist scholars coming from various parts of the world.

The Adhyayan Gosthi meets every Friday from 4 to 6 p.m. Baikshu Ashwa Ghosh and Dhammawati teach the students the pragmatic aspects of Buddhism and give them moral instructions respectively by turns on every alternate Friday and teaches Pali language.

As a part of welfare activities of the Vihar the Gosthi has started teaching first aid to the students and offering the services of free medical check up every week by Dr. Sthir Man Sakya.

Another important activity of the Gosthi is that Mahagumawati teaches embroidery and making artificial flowers every Saturday. The embroidery and paper works done by the students are displayed on the anniversary day of the Vihar.

3110101 नंभल -

32

सुनिल

A WINNER FROM
WINNING YAMAHA !!

सुनिल

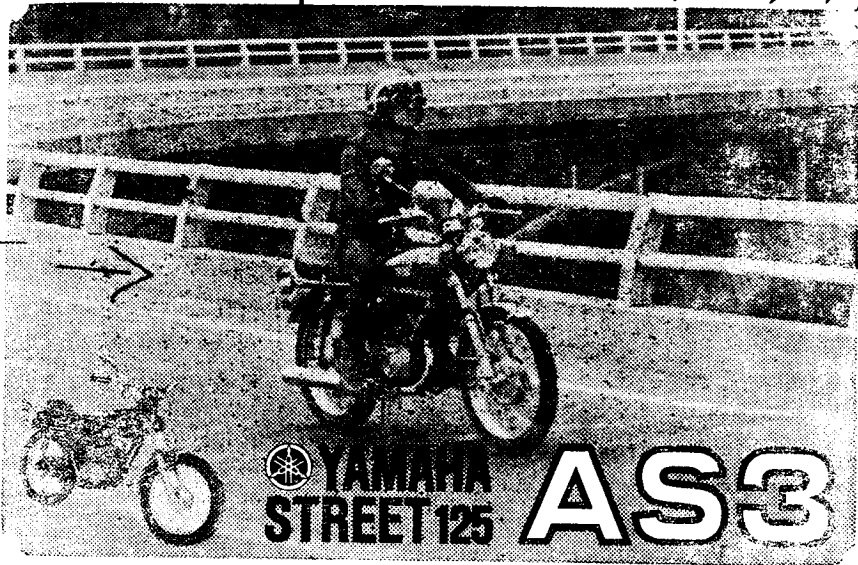
IT'S A BETTER MACHINE !!

वर्षा

पापु

सुनिल नंभल नंभल

सुनिल

सुनिल

सुनिल

Please Contact

सुनिल

3464

Sole Agents

सुनिल

Bhajuratna Agency (P.) Ltd.

SALES & SERVICE

BAGHBAZAAR, KATHMANDU, NEPAL

PHONE NO. 13939, 14056, 14908

सुनिल

HOTEL CRYSTAL

*Extends Hearty Greetings
to all its well wishes & Tourists
Visiting in the Himalayan Kingdom
the land of Buddha*

**On the Auspicious Occasion of
Viashakh Poornima
the Full Moon Day, Birth
Enlightenment and Mahaparinirvan of
B U D D H A**

HOTEL CRYSTAL Pvt. Ltd.

**594 Shukra Path, Kathmandu-6
NEPAL**

Telegram ; CRYSTAL
Kathmandu

Phone : { 12-630
13-696
13-397
13-611

२६१८ रौं बुद्ध जयन्तिको

उपलक्ष्यमा

हादिक मंगल कामना

बालाजु अष्टोवकस प्रा. लि.

रजिष्टर्ड अफिस
२८ जुधरोड
काठमाडौं
फोन : ११४५३

★
★
★
★
★

वर्क सप
बालाजु औद्योगिक क्षेत्र
बालाजु, काठमाडौं
फोन: १३५८४